

Kmet, delavec in obrtnik
naj bode narodu vodnik!

Izhaja vsako sredo.
Naročnine:
za celo leto Din 30.-
za pol leta „ 15.-
za inosematvo
za celo leto Din 30.-
Inserati po tarifi. - Pla-
menim vprekanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. - Nebrankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetški list

Glasilo „Slovenske Kmetške Stranke“.

Vsakdo skrbni vse sedene
svojega dela in marljivosti!

Rokopisni se ne vra-
čajo. - Plaža in toži
se v Ljubljani. - Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. - Telefon
inter. št. 506. - Račun
pri pošti. Čekovnem sa-
vodu št. 11.363.

Iz seje predsedstva Slov. Kmet. Stranke.

Predsedstvo Slovenske Kmetške Stranke je imelo v ponedeljek 13. septembra sejo in izdalo na koncu sledeči izjavi:

»Povodom izmišljenih vesti o skupnem nastopu Slovenske Kmetške Stranke in SDS pri volitvah načelnika in podnačelnika okrajnega cestnega odbora za ljubljansko okolico ugotavlja predsedstvo stranke po sporočilih merodajnih činiteljev, da takega kompromisa ni bilo. V ostalem pa kompromis tudi ni bil potreben, ker je število pristašev SKS deset, SDS eden, en socialist in SLS šest!

Predsedstvo poudarja, da program SKS izključuje sodelovanje s SDS, ker je ta nenarodna, protiljudska kapitalistična stranka, kateri zanikamo pravico do obstoja, zlasti v slov. kmetških občinah. Uspehi, katere dosegamo v borbi proti SLS za pravice našega kmetškega ljudstva, naj bodo resen opomin vsem tistim idealnim možem na deželi, ki so morebiti še pristaši meščanske SDS, da je edino v okrilju SKS dana možnost streti v Sloveniji SLS, katere nesposobna, zastarela in neplodna politika je poleg SDS glavni krivec današnjega obupnega političnega in gospodarskega položaja Slovencev v državi.

Ivan Pipan s. r., predsednik.

Druga izjava predsedstva.

Glede predstojećih volitev v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo je predsedstvo ugotovilo sledeče: »Glasom sklepa načelstva Slovenske Kmetške Stranke z dne 14. avgusta je udeležba pri volitvah za pristaše Slovenske Kmetške Stranke obvezna in predsedstvo vnovič apelira na brezpogojno in preizkušeno disciplino članov Slovenske Kmetške Stranke, da kompaktno oddajo glasove za nestrankarsko stanovsko listo Jelačinovo. Poraz SDS pri teh volitvah pomeni konec zlorabljanja stanovskih organizacij v prid maloštevilne klike, ki je sedem let zlorabljala nevednost in nepoučenost odgovornih in merodajnih činiteljev v državi in v škodo slovenskega naroda.

S tem porazom izgubi SDS zadnjo politično oporo v Sloveniji in bo tako pospešen popoln razkroj iste, a SKS bo dana možnost v razčiščenem političnem položaju uspešneje razviti svoje sile v boju za enakopravnost slovenskega ljudstva v Sloveniji sami in v državi.

Dr. Drago Marušič s. r., tajnik.

Kmetški praznik na Bledu.

Kar je Krško polje za južno Kranjsko in za sosedno Štajersko in Hrvaško, to je za severozapadni del Slovenije Bled. Kmetški prazniki, ki jih prireja naša stranka vsako leto v obeh krajih, so veliki pregledi stvarne moči naše stranke in globoke stanovske zavesti našega kmetškega ljudstva.

Naše delo se celo leto vrši zlasti v malem, kajti najvažnejše je naše podrobno delo v fari, v občini, v vaši. Tam govori kmet kmetu, odkritostno in jasno, brez kvarnega vpliva propadne gospode. Uspehi našega podrobnega dela pa se ne vidijo takoj, ker so po svojem obsegu majhni. Veliki naši prazniki pa dokazujejo, da se iz malih kamenčkov podrobnega dela počasi, toda solidno gradi velika in ponosna stavba velike kmečke organizacije v Sloveniji, tiste organizacije, v kateri odločuje že danes kmet, in bo odločeval še bolj, čim bolj bo politično izobražen in stanovsko zaveden.

Že na predvečer 8. septembra, še bolj pa na sam dan praznika so prihajale na Bled številne množice kmetškega ljudstva. Praznovanje se je pričelo z velikim obhodom po Bledu. Naši neumorni Podhomci so se na praznik dobro pripravili in so delali zadnji teden noč in dan, da bo praznik čim lepši in veličastnejši.

Na prijaznem in zelo pripravnem vrtu tov. župana Kende so bili postavljeni paviljone, govorniško tribuno, poleg nje visok mlaj, na ka-

terem je vihrala zelena zastava. Mlaj je podaril za kmetški praznik g. dr. Švegel. Celoten odbor se je zavedal, da pomeni kmetški praznik na Bledu najlepšo stran zgodovine kmetškega pokreta v Sloveniji sploh in ne samo za naše vrle Gorenjce. Zlasti moramo omeniti okrajni odbor Slovenske kmetške stranke za radovljanski okraj, ki je to leto prav vsa tehnična in organizatorična dela sam izvršil. Društvo kmetških fantov in deklet je organiziralo spreved, v katerem so tekmovali predvsem konjeniki v prelepih gorenjskih narodnih nošah.

Opoldne so se zbrali konjeniki in vozovi pri jezeru, odkoder se je vršil krasen spreved do zborovališča za hotelom Potočnik. Na čelu spreveda je jahal na vrancu krepak in zastaven kmetški fant v narodni noši s slovensko trobojnico v roki. Za njim je korakala godba kmetških fantov, nato pa je sledila konjenica. Vsi konjeniki so bili v narodnih nošah. Za konjenico so se razvrstili vozovi z narodnimi nošami. Slovenska dekleta so pa ves čas prepevale naše narodne pesmi.

Po prihodu spreveda na slavnostni prostor so se kmetške množice zbrale okoli govorniškega odra. Na oder je stopil

tov. Ažman,

ki je izrazil svoje veselje, da vidi toliko število zborovalcev kljub vojni razporeditvi, ki se je vršila

ta dan. Letošnji kmetški praznik na Bledu se vrši v znamenju borbe za zmago kmetške misli in slovenskega naroda, v znamenju boja za poštenost tudi v politiki in v gospodarstvu. Nato pozdravi vse zborovalce, zlasti pa tov. ministra Puclja, kateremu vsi gromovito in navdušeno kličejo živijo, ter mu poda besedo.

Govor tov. ministra Puclja.

»Spoštovani tovariši in tovarišice! Temeljno naše načelo, ki smo ga povdarjali na vseh shodih, sestankih in zborovanjih, je, da se vprašamo, kdo smo, kaj hočemo in kakšna je naša pot.

Kdo smo? Slovenci smo, kmetški narod smo.

Kaj hočemo? Hočemo živeti skupno s Srbi in Hrvati v eni državi, toda hočemo jim biti tudi enakopravni po pravicah in dolžnostih.

Kakšna je naša pot? Delati moramo za naše skupne koristi. Naloga, ki čaka našega politično organiziranega kmeta, je, da se osamosvoji in da se nasloni na njemu najbližjega, na tistega, ki je najbolj resen in ki ima njemu slične interese.

Naša država je lepa, ni pa še takšna, kakor bi morala biti. Maršikdo je nezadovoljen. Vprašajmo se, ali nismo tega sami krivi, kajti ni dovolj, če si samo skrben gospodar, ako pa v kritičnem momen-

tu dovoliš, da drugi gospodarstvo s tvojim premoženjem. Da se brani- mo, smo organizirani v stranke in zato se stranke med seboj tudi vežejo.

Gospoda, ki se je našemu ljudstvu odtujila, je prepisala svoj program od drugod in pozna samo en način reševanja vseh vprašanj in ta je: Kar mi sklenemo, mora veljati, če ne, udarimo po tebi. Ali, ako se ukloni posameznik, narod se ne ukloni nikoli. Ta narod se zveže in pove svojo voljo, katere bistvo je sporazum. Narodno življenje nas uči, da se nasilje nikoli ne obdrži. Zato je politika sporazuma prava narodna politika.

Govornik nato navaja mnoge uspehe politike sporazuma ter nato nadaljuje:

V Beogradu smo odkrili več težkih vzrokov gospodarske krize. Narodna banka, ki je državni zavod in katere naloga je predvsem podpirati obrt v državi, na račun te banke pa bogate sedaj gotovi posamezniki. Od 1329 milijonov kreditov jih je prejelo dve tretjini vse vsote le ozek krog 230 oseb. S tem denarjem se vrše nato kupčije in teh 230 oseb, teh kryosov, bogati na račun izmozganega naroda. Isto se godi z denarjem hipotekarne banke in poštanske štedionice.

Če je srbski narod tako zdrav kakor je hrvaški in slovenski, ki sta to po svojih zastopnikih dokazala, potem bo borba kratka in in uspešna; če ni, nas čaka še težka in dolgotrajna borba.

Mi ne odnehamo od našega cilja! Spoznali smo, da je to dobro in zdravo in če spoznate to tudi vi, nas podprite in nam dajte pri prihodnjih volitvah svoje zaupanje. Verujte, da ni daleč čas naše popolne zmage! V tem znamenju vas pozdravljam.

Zborovalci so spremljali govornika ves čas z živahnim pritrditvami ter so živahno odobraval njegov govor.

Naslednji govornik

tov. Albin Prepeluh

izvaja:

Malo več kot eno leto je od tega, ko sta sklenili NRS, ki je srbska narodna stranka, in predstavnic Hrvatske HSS sporazum, po katerem naj se izenačijo pravice hrvatskega in srbskega naroda.

Ker smo Slovenci tudi še en narod, smo hoteli tudi mi sesti za mizo. Toda ona stranka, ki ima mandat Slovencev, ker ima od 26 poslancev 20 svojih, ta stranka tega ni hotela tedaj, nato pa so se ji zaprla vrata. Živimo pač na Balkanu in kdor pride sam zraven, le tisti tudi kaj dobi.

Interesi kmetov in obrtnikov so zahtevali združitev in tako je prišlo pred letom do ujedinjenja med bivšo SRS in bivšo SKS.

Rekli smo, da hočemo biti skupaj in se skupaj braniti, da nas ne bo gonila davčna uprava s pretiranimi davki. Naša SLS pa je ostala na strani in tako je vseh tistih 100.000 glasov, ki jih je dobila, vrženih skozi okno. Rečemo pa še sedaj, da so še dandanes odprta vrata, ne sicer dr. Korošcu osebno, pač pa tistim množicam, ki stoje za njim. Interesi skupnosti nas silijo, da nastopamo Slovenci kot narod.

Smo za to, da ne vladajo samo stranke, nego da vladajo poštene ljudje, ne pa eksponentje take skrahirane stranke, kot je stranka dr. Žerjava.

V državi je kriza. Sam železniški minister pa je zatrdil, da je Trboveljska družba letno prodala državi za 200 milijonov predrag premog. Ali jih je plačal g. minister? Ne! Ljudstvo jih je plačalo.

TPD je pred meseci reducirala rudarje, kar se ni še nikoli zgodilo. S tem pa je pritiskala na mezde ostalih rudarjev tako, da delajo rudarji 8 ur za sramotno mezdo 15 do 20 Din.

Ko je minister odpovedal pri T. P. D. naročitev predragega premoga, pa je TPD zagrozila, da vrže 8000 delavcev na cesto ter s tem prisili državo, da umakne svoj korak. Pa pogledajte danes »Jutro« in »Slovenca«, ki sta se v tem sporu postavila oba proti državi ter na stran TPD.

Mi se držimo gesla, ki ga je izrekel vodja angleških delavcev MacDonald ob priliki stavke angleških rudarjev, naj se vsi rudniki podružijo. Ta premog, ki je v naši zemlji, je last našega naroda in ne moramo gospodovati iz Grenobla ali Dunaja. Sami bomo prevzeli rudnike in proizvajali cenejši premog in bomo boljše plačevali rudarje. To bi bilo vsemu narodu v korist. Železnice bi bile cenejše in s tem bi se vse življenje pocenilo.

Gospodarka politika sili narod na levo. Temelj, na katerem sloni država, pa je temelj socialne pravičnosti. Osemdeset odstotkov je kmečkega prebivalstva, pa nima nobene pravice govoriti, govoriti smejo le veliki župani.

Zato naša Slovenska kmetijska stranka zahteva, da se izvede vsaj tista samouprava, ki je v ustavi predvidena. Zahtevamo, da se nam da tudi nazaj nekaj, kar se nam vzame z davki.

En sam velik pokret objema široke množice, pokret bratske sloge za en interes — interes kmečkega in delavskega ljudstva. Naj živi prava bratska sloga!

Izvajanjem g. Prepeluha je sledilo burno odobravanje.

Nato se je predsednik Ažman zahvalil obema govornikoma. Ministru Puelju se je pa še posebej zahvalil za mnoge zasluge, ki si jih je kot član vlade pridobil za slovenskega kmeta. Ravno zadnji čas je preskrbel 25 vagonov živinske soli, kar je velike važnosti za živinorejo.

Volitve v trgovsko zbornico.

Vesela poročila.

Zaupniki krajevnih organizacij nam iz vseh krajev sporočajo, da so obrtniki in trgovci v ogromni večini prilepili na glasovnice naše kandidatne liste. Žerjavove agitatorje so povsod odpodili. Tako je prav. Ako ima še kdo glasovnico, naj jo takoj izpolni z našimi kandidati.

Obrtniki, trgovci!

Zadnji dnevi volitev so tukaj. Vsak naš zaupnik mora k vsakemu obrtniku in trgovcu v njegovem okolišu ter ga pedučiti, kako se voli.

Opozorila.

1. Zalepite dobro kuverte, da jih kak esdeesar ne odpre in ne uniči ali izmenja glasovnice.
  2. Pazite, da izpolnite glasovnico pravilno. Napišite pravo kategorijo. Prepisite jih iz Kmetijskega lista.
  3. Pojdite od hiše do hiše in poučujte, da ne pridejo glasovnice žerjavovcem v roke.
  4. Če bi kdo izgubil glasovalne listine, naj zahteva od volilne komisije takoj duplikat.
  5. Če komu niso dostavili listin, naj hitro reklamira pri volilni komisiji, da jih prejme.
  6. Ne dajte nikomur glasovnice, če ga natanko ne poznate. Nasprotniki sleparijo na vse mogoče načine.
  7. Sporočite vse sleparije našim volilnim pisarnam.
  8. Delajte hitro!
- V vseh zadevah se informirajte pri volilnih pisarnah v Ljubljani, Kolodvorska 8, ali pa kar naravnost v našem tajništvu, Kolodvorska 7.

Predsednik je pozval ministra Puelja, naj še v bodoče štiti slovenske interese ter je nato zaključil zborovanje.

Nato se je razvila na prostem ljudska veselica, ki je trajala pozno na večer.

Živinska razstava.

Živinska razstava na Bledu je nudila lep pregled gorenjske živinoreje. Razstavljenih je bilo 125 glav goveje živine in sicer 24 bikov, 22 junic, 29 plemenski krav, 43 hlevskih krav ter 7 krav s teleti.

Prve nagrade so prejeli sledeči posestniki: za bike: Jakob Slivnik, Podhom; Vouk Jožef, Mošnje; Gogala Josip, Nova vas. Za hlevske krave: Rudolf Homar, Poljane; J. Vouk, Mošnje; Anton Potočnik, Bled-Grad. Za planinske krave: Anton Zupan in Anton Zupan ml., oba iz Zasipa. Poleg nagrade je ocenjevalna komisija prisodila posestniku Vouku iz Mošenj ministersko diplomu kot najboljšemu živinorejcu.

Popolen polom žerjavovcev.

Demokratski agitatorji so se kot podrepne muhe vsuli na deželo, da bi pobrali glasovnice. Od vseh strani dobivamo sporočila, da niso opravili prav ničesar. Ker se to židovsko golazen težko odpoči, opozarjamo naše zaupnike, naj bodo pozorni. Opozorite vse, da ne zaupajo nikomur glasovnic. Z našimi zaupniki naj pravilno glasovnice izpolnijo in odpošljejo. Ako ste v kaki stvari v dvomu, se obrnite na naše tajništvo, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

Naši sporazumni stanovski kandidati so:

TRGOVINSKI ODSEK.

I. KATEGORIJA:

Kandidati:

Josip Verlič, veletrgovec, Ljubljana, Cesta na Gorenjsko železnico.
Rudolf Stermecki, veletrgovec in predsednik trgovskega gremija, Celje, Kralja Petra cesta.
Jurij Picsek, trgovec v Novem mestu.
Vid Murko, trgovec, Maribor, Meljska 24.

Namestniki:

Anton Ravhekar, trgovec, Ljubljana, Pred Škofijo šte. 20.
Martin Vrabl, trgovec, Ptuj.
Franc Lipej, veletrgovec, Brežice.
Anton Fazarine, trgovec, Celje, Kralja Petra cesta 27.

II. KATEGORIJA:

Kandidati:

Leopold Brudermann, trgovec, Konjice.
Venceslav Breznik, trgovec, odbornik trgovskega gremija, Ljubljana, Stritarjeva ulica 7.
Ivan Grosek, trgovec, odbornik trgovskega gremija za novomeški okraj, Trebnje.
Franc Pečuh, trgovec, Gaberje pri Celju.

Namestniki:

Jožef Škafar, trgovec, Beltinci.
Josip Gagel, trgovec, Ljubljana, Sv. Petra cesta.
Maks Vale, trgovec, št. Jernej.
Franc Cajko, trgovec z vinom, Slovenjgradec.

III. KATEGORIJA:

Kandidati:

Stanko Lenarčič, trgovec, župan in načelnik trgovskega gremija za logaški okraj, Nova vas pri Rakeku.
Florijan Gajšek, trgovec, Loka pri Zuzmu.
Avgust Cadež, trgovec, načelnik trg. obrt. zveze, Ljubljana, Kolodvorska ul. šte. 35.
Edvard Kukec, trgovec s hmeljem, Zalec.

Namestniki:

Matija Rom, trgovec, načelnik trgovskega gremija, Kočevje.
Kristof Spaniček, trgovec, Rogaška Slatina.
Marko Kardinar, trgovec, Sv. Marjeta na Dobrem polju.
Rudolf Kovacic, trgovec, Ljubljana, Kozgresni trg šte. 19.

IV. KATEGORIJA.

Kandidati:

Ivan Jelačin ml., trgovec, Ljubljana, Rimska cesta šte. 1, predsednik Zveze trgovskih gremijev za Slovenijo.
Anton Stergar, trgovec, Kamnik, načelnik trgovskega gremija za kamniški okraj.
Franc Korošec, trgovec, Gornja Radgona.
Janko Tavčar, trgovec, Maribor.

Namestniki:

Josip Peteline, trgovec, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.
Josip Lavtižar, trgovec in župan, Kranjska gora.
Davorin Tombah, trgovec z mešaním blagom, št. Vid pri Ptuj.
Maks Turnšek, trgovec, Marija-Nazarje pri Mozirju.

OBRTNI ODSEK.

I. KATEGORIJA:

Kandidati:

Jožef Hafner, lastnik žage in župana Škofja Loka.
Janez Lančič, kleparski mojster, Gornja Radgona.
Ivan Rojina, lastnik pogrebne zvođa, Ljubljana, Spodnja Šiška 59.
Avgust Pen, gostilničar, Tržec, občina Junjevi pri Ptuj.

Namestniki:

Franc Zavednik, mizarski mojster, predsednik obrtne zveze, Glince pri št. Vidu nad Ljubljano.
Anton Lekše, mizarski mojster, Mozirje.
Ignacij Sinigoj, strojar, Ljutomer.
Ivan Srebot, čevljarški mojster, Ljubljana, Ravnikarjeva ulica.

II. KATEGORIJA.

Kandidati:

Jernej Ložar, krojaški mojster, podnačelnik krojaške zadruge, Ljubljana.
Blaž Zupane, brivski mojster, načelnik obrtne zadruge, Laško.
Valerijan Sprusčina, mehanik, Ptuj.
Karol Stupčan, zidarski mojster, Slovenska Bistrica.

Namestniki:

Anton Bule, mesar in gostilničar, Mokronog.
Jurij Moser, izvošček, Ljubljana, Zeljarska ulica.
Peter Zadravec, lastnik mlina in žage, Ormož.
Franc Breznik, pekovski mojster, Mežica.

III. KATEGORIJA.

Kandidati:

Ivan Ogrin, stavbenik in opekarnar, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje.
Anton Lipovšek, gostilničar, Maribor, Gosposka ulica 28.
Stefan Sukič, čevljarški mojster, predsednik obrtne zveze, Murska Sobota.
Ivan Pollak, strojarstvo, predsednik obrtne zadruge, Kamnik.

Namestniki:

Franc Pust, tesarski mojster, Ljubljana, Strelška ulica.
Ivan Černe, sedlar, Lesce.
Hans Schuller, hotelir, Slovenjgradec.
Jakob Jas, izdelovatelj olja, št. Ilj pri Turjakom.

IV. KATEGORIJA.

Kandidati:

Janez Vrečar, mizarški mojster, Sp. Domšale.
Jakob Babnik, vodovodni instalater, Ljubljana, Kapiteljska ulica 3.
Miloš Hohnjeec, kipar, Celje, Razlagova ulica.
Franc Korajžija, dimnikarski mojster, Maribor, Stritarjeva ulica.

Namestniki:

Ješko Toporiš, krojaški mojster, predsednik obrtne zveze, Tržič.
Stefan Litrop, čevljarski mojster, Turnišče.
Anton Benegalija, krojaški mojster, Ljubljana, Poljanski nasip 40.
Vinko Simonič, mehanik Ptuj.
Za volilni odbor združenih stanovskih kandidatnih list trgovcev, obrtnikov in industrijecev v Sloveniji.

IVAN JELAČIN,

predsednik zbornice za trgovino, obrt in industrijo in predsednik zveze trgovskih gremijev.

IVAN OGRIN I. r.

podpredsednik zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

Tov. Albin Prepeluh ponovno oproščen.

V št. 11. »Kmetijskega lista« od lanskega leta je bil natisnjen članek »O dobrih in slabih duhovnikih«. Kakor smo že poročali, se je čutil po tem članku žaljenega g. kaplan Franc Gabrovšek, tajnik SLS v Ljubljani. Zastopnik A. Prepeluha, tov. dr. Drago Marušič, odvetnik v Ljubljani, je tej obožnici ugovarjal, navajajoč, da v tem članku, ki je samo načelne važnosti, ni bila žaljena nobena oseba in seve tudi tožnik ne. Toda g. Franc Gabrovšek, tajnik SLS, je po sili hotel biti razžaljen in oklevetan. Pristojno deželno sodišče v Ljubljani je pa tožbo g. Franc Gabrovškega zavrnilo, češ da predmetni članek tov. Prepeluha ne daje povoda za tožbo. Toda višje deželno sodišče v Ljubljani je vsled rekurza tožnika ta sklep zopet razveljavilo, na kar se je vršila pri deželnem sodišču razprava o tožbi. Deželno sodišče v Ljubljani je tov. Prepeluha popolnoma oprostil, ker je bilo mnenja, da je bil inkriminirani članek spisan v mejah dopustne kritike in da nedostaja tudi subjektivnega momenta: nezadostno označena oseba. Proti tej oprostilni sodbi se je g. Fr. Gabrovšek znova pritožil na Stal sedmorice v Zagrebu, ki pa je njegovo pritožbo odbil, ker je bila menda prepozno vložena. — O tem smo svoječasno naše bralce obvestili in mislili, da je s tem seveda ta stvar končana.

Toda že aprila t. l. se je oglašil nov tožnik z novo tožbo in sicer g. Franc Zabret, duhovnik in urednik »Domoljuba«. Tudi ta se je čutil žaljenega vsled dotičnega članka, ker pravi: »Za dobre duhovnike pa nimamo onih, ki hočejo opravljati poslov dušnega pastirstva, ker je služba pretežka in preveč slabo odškodovana, pa se zaradi tega pod plaščem branilcev vere skrivajo bodisi v parlamentarnih klubih, tainištvih političnih strank, uredništvih političnih listov itd.« Tožnik g. Franc Zabret v svoji obtožnici trdi, da se je v tem članku njega napadlo z imenom kot urednika »Domoljuba«.

15. maja 1926 je o tej novi tožbi

razpravljalo pri glavni razpravi deželno kot tiskovno sodišče v Ljubljani. Tudi tokrat je bil tov. A. Prepeluh popolnoma oproščen. Zoper to ponovno oprostilno sodbo se je g. Franc Zabret, duhovnik in urednik »Domoljuba«, zastopan po g. dr. Brejcu pritožil znova na Stal sedmorice v Zagrebu. Stal sedmorice je razpisal razpravo na 1. septembra t. l. Na tej razpravi je bil navzoč samo tov. dr. Drago Marušič kot zastopnik tov. A. Prepeluha, med tem ko niti toženec niti njegov zastopnik ni prišel k razpravi. Po več ko enournem pravnem posvetovanju je Stal sedmorice tov. A. Prepeluha znova popolnoma oprostil. Seve, da zadenejo v obeh

pravdah vsi stroški tožitelja, gg. Franc Gabrovškega in Franc Zabreta. Nihče ju ni žalil, toda posili sta hotela biti razžaljena. Sedaj morata oba plačati precejšnje pravne stroške. Da dotični članek ni bil osebno žaljiv, je najboljši dokaz, da tov. A. Prepeluha ni tožil niti g. dr. Ant. Korošec niti noben drugi njegovih petih tovarišev poslancev-duhovnikov, ki so v tem zgodovinskem članku bili celo imenovani imenoma v tekstu članka.

Obe tožbi ste bili, kakor se je pokazalo, nepotrebni. Namen obeh tožb ni mogel biti drug kakor ta, da se tov. Prepeluh sodno kaznuje. To ni uspelo, ker je to pot imele Pravica zares zavezane oči.

Razne politične vesti.

Tov. minister Pucelj se je v četrtek popoldne z brzim vlakom odpeljal v Beograd.

G. minister Maksimović se je več dni mudil na Bledu, kjer je bil prikrat sprejet v avdijenci pri kralju.

Volitve v okrajni cestni odbor ljubljanske okolice. Za načelnika je bil izvoljen Jakob Kušar iz Notr. Goric, za njegovega namestnika pa Ivan Grad iz Beričeva. Oba sta vrta pristaša Slovenske kmetijske stranke. Odborniki so razdeljeni tako: 10 odbornikov je pristašev Slovenske kmetijske stranke, 6 SLS, 1 SDS in 1 socijalist.

Skrb za trboveljske rudarje. »Jutro« poroča dne 14. t. m., da se je samostojna demokratska stranka v sporu med vlado in lastniki premogovnikov toplo zavzela za trboveljsko delavstvo. — Zagrebški listi so poročali te dni, da je prišel v Beograd dr. Korošec poleg drugega tudi z namenom, da se zavzame za trboveljske rudarje. Zanimivo je pa to, da so se začeli eni in drugi zavzemati za trboveljske rudarje baš v trenutku, ko je vlada postavila za komisarja nad trboveljsko družbo tov. Prepeluha. Prej so se vsi skupaj toliko brigali za rudarje kakor za lanskega sneg. Sedaj jim pa že gre za pete! Koliko pa je vredna n. pr. samostojna demokratska skrb za rudarje, se vidi najbolj iz napadov »Jutra« in »Naroda« na tov. Prepeluha in ministra za trgovino dr. Krajača, ki je tov. Prepeluha postavil za komisarja in prejšnjega komisarja odstavil. Vlada prejšnjega komisarja gotovo ni odstavila brez vzroka in stok in jok samostojnih demokratov za prejšnjim komisarjem, je zelo značilen! Mi vemo, da so naloge, ki jih ima novi komisar od vlade, za trboveljsko družbo precej neprijetne in zato je zelo pomembno, zakaj se samostojni demokratje tako zaletavajo v tov. Prepeluha! Oni menda že vedo, zakaj! Na svetu se ne zgodi nič brez vzroka! Dokaz posebne ljubezni za trboveljske rudarje pa ni, če samostojni demokratje v svojih listih tako vneto branijo koristi družbe.

Pavovo perje. Pri ljubljanski železniški direkciji je grozila redukcija nekaj tisoč delavcem zaradi nizkih kreditov. Ta nevarnost je srečno odstranjena. Zaslugo, da so

delavci ostali na svojih mestih, si lastita dr. Žerjav in dr. Korošec. Ravnatelj ljubljanske železniške direkcije g. Knežević bi pa vedel povedati kaj drugega. Tudi tov. minister Pucelj ve nekaj drugega.

»Jutro« v vednost. »Jutro« se je silno raztogotilo zaradi članka »Neverjetna sramota«, ki smo ga objavili v zadnji številki našega lista. Priznamo, da je bila vsebina članka huda in trda, huda po obliki, a še trša po vsebini. Toda spoštovano »Jutro« naj nam ne zameri, če ga opomnimo nekoliko na »Domovino«, kjer nas je imenoval g. dr. Žerjav »farške podrepnike«. Naj »Jutro«, nikar ne misli, da bomo mi take psovke mirno vtikali za ušesa! Mi bomo vselej odgovorili s kolom, kadar bo na nas priletelo poleno, ker besede dr. Žerjave za nas niso nobena sveta reč. Ko so nekoč v francoskem parlamentu razpravljali o odpravi smrtnih kazni, je rekel neki francoski poslanec: »Kar gospodje roparji naj nehajo klali ljudi, potem bomo pa mi tudi nehali roparje obešati!« Naj torej »Jutro« in »Domovina« postaneta nasproti nam dostojna, in potem tudi z naše strani ne bo treba kola. Če pa gospodje hočejo, naj pa še naprej poskušajo! Kar na lepem se pa mi ne bomo dali ugnati.

Za kratek čas. Pretekli teden so se zbrali v Beogradu zastopniki prostozidarjev (»frajmavrerjev«) iz celega sveta na kongres. Kakor je poročal »Slovenec« je odpotoval takrat v Beograd tudi — dr. Korošec!

Zavist. V nedeljo so listi poročali, da je postavil minister za trgovino in industrijo dr. Krajač tov. Albina Prepeluha za komisarja pri Trboveljski družbi. Zanimivo je bilo gledati takrat obraze raznih ljudi, ki so brali to poročilo. Toliko in take nevoščljivosti in toliko sovraštva še ni zlepa sijalo ljudem iz oči in iz raznih obrazov kako: v nedeljo, to pa zato, ker je večina njih bila mnenja, da so s komisarijatom združeni bajeslovni milijonski letni dohodki. Resnica pa je ta, da znaša nagrada za komisarja letno celih 3000 dinarjev, torej mesečno 250 dinarjev. Druge je zopet trla strašna politična jeza, češ, kaj

— pa zopet ta vražji Prepeluh? Kdo smo pa mi, kje smo pa mi? Vsa jeza in jezica pa nič ne pomaga, ker se tudi pri nas časi menjajo.

Pridna Delavska zbornica. Ko je tov. Prepeluh prevzel svojo od vlade mu poverjeno dolžnost komisarja pri Trboveljski družbi, se je obrnil najprej, menda zaradi bližine stanovanja, na Delavsko zbornico, da bi dobil tam neke podatke glede rudarjev. To je bilo v soboto popoldne. A glej, v prostorih Delavske zbornice v soboto popoldne ni bilo nobenega odločujočega uradnika, in to v času, ko plava nekaj tisoč rudarskih rodbin med nebom in zemljo! Treba bo tudi v Delavski zbornici napraviti red!

Dopisi.

Kranjsko.

Zgor. Pirniče. V ponedeljek smo pokopali našega odličnega pristaša Franca Rozmana, posestnika iz Zg. Pirnič. Bil je jako dober gospodar, splošno znan in priljubljen daleč naokrog. Bil je prvi zagovornik naše kmetijske misli, trden kakor skala. Prezgodaj preminulega vrlega moža bomo vsi težko pogrešali. Naj mu bo ljubljena zemljica lahka. — Ostalim naše globoko sožalje.

Nevljje pri Kamniku. Na Jernejevo nedeljo ob tukajšnjem žegnaniu se je zgodila težka nesreča pri streljanju. To pot je odnesel prav težko poškodbo Rezn Tone, ki bo dolgo časa v bolnici. Lažje je zadelo Vetrnkovega. Zakaj se izbere neizkušene fantiče za streljanje. V starih časih, ko smo streljali starejši, smo z bičem odganjali vse pobiče, da niso preblizu duhali smodnik. Takega nesrečnega streljanja kot letos in lani, ko je treba voziti obstreljene v bolnico, ne rabimo. Ne maramo imeti pohabljenih otrok.

Štajersko.

Vojnik. Na sestanku učiteljev kmetijskih nadaljevalnih šol dne 8. septembra 1926 v Celju se je sklenilo sledeče: 1. Lansko leto začete kmetijske nadaljevalne šole se naj letos nadaljujejo in otvorijo 2. razred. Kmetijsko izobraženstvo naj se jih oklene z vso ljubeznijo, naj nudi vso mogočo pomoč in naj jim skuša pridobiti sredstva za vzdrževanje. Z dobro voljo bomo zmagali začetne težkoče. 2. Ustanavljanje novih kmetijskih nadaljevalnih šol naj se do razčiščenja položaja opusti, razven v krajih, kjer bi lokalni faktorji popolnoma mogli kriti vse stroške iz svojega. 3. Med tem časom naj bi Kmetijska družba, kmetijske podružnice ter občine opetovano opozarjale kmetijsko ministrstvo na potrebo kmetijskega nadaljevalnega pouka. Narodni poslanci se naprošajo, da pri novem proračunu ščitijo to za nas potrebno postavko. 4. Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani se naproša, da podpira kmetijske nadaljevalne šole kakor podpira zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani obrtne nadaljevalne šole. 5. Kmetijska družba, Štajersko in

Pristnost in jakost Vam jamči naša 'Kolinska cikorija', ki daje kavi izdatnost, lepo barvo in je izdelek domačega delavca ter zasluži, da se uporablja v vsaki rodbini!

vrtnarsko društvo, Čebelarstvo društvo, Ljubljanska in celjska zveza zadruge se prosijo, da pošiljajo brezplačno po eden izvod svojih publikacij za knjižnice teh šol. 6. Za izobrazbo učiteljev na kmetijskih nadaljevalnih šolah naj priredi država med počitnicami 6-tedenske tečaje na kmetijskih šolah s popolno brezplačno oskrbo. Za mariborsko oblast bi bil najprimernejši Sv. Jurij ob južni železnici.

Jarenina. V nedeljo, dne 12. septembra priredi Jugoslovenska Matica vzajemno s šolskim vodstvom veliko domovinsko svečanost. Šolska mladina nastopi v dramatičnih prizorih, nastopi tudi Glasbena Matica iz Maribora. Šotor na prostem, kavarna, vinotoč, jestvine itd. Nastopi tudi domači pevski zbor.

Mala Nedelja. Narodno kulturno društvo vprizori v nedeljo 26. sep-

tembra točno ob pol 4. v društvenem domu pri Mali Nedelji zelo zanimivo burko »Izgubljeni in zopet najdeni mož«. Prosta zabava s petjem, godbo in plesom. Sodeluje pevski zbor in godba na pihala. Vse, ki se hočejo prav pošteno razvedriti, od blizu in daleč, vabimo k prav obilni udeležbi. V nedeljo 26. septembra pridite vsi v društveni dom k Mali Nedelji! — Odbor.

Vitanje. V Vitanju širijo razni agitatorji nasprotnih strank vesti, da je naša stranka kmetškega pokreta brezverska in da naša »Slovenska kmetška stranka« hoče spraviti vse katoličane v drugo vero. Dalje, da bo na »Kmetškem taboru« bral mašo protestant ali duhovnik pravoslavne vere. Vse te govornice so podla laž in laž ima kratke noge. V naši »Slovenski kmetški stranki« so zastopani vsi,

katoliški duhovniki, kmetje, obrtniki in delavci. Tako n. pr. so na Kranjskem pristopili v našo stranko štirje duhovniki katoliške veroizpovedi z dekanom na čelu, a v Prekmurju pa sta dve tretjini katoliške duhovščine pri nas. Tudi na Štajerskem se v velikem številu približuje katoliška duhovščina nam. Mi imamo izven Prekmurja 18 duhovnikov na svoji strani, ki tudi javno delajo na političnem polju. Bojijo se le preganjanja, vsled tega delajo bolj mirno, brez kričanja. Prava duhovščina se ne boji za vernike, a druga, ki hujska, pa le škoduje veri. Resnica je, da večji del duhovščine zapušča Koroščevo brezplodno politiko in drugega strahu ni kakor »strah za poslanske mandate«. Vsaka agitacija SLS in JDS slovenskemu narodu le škoduje in ako se bo na »Kmet-

škem taboru« brala sv. maša, ali na prostem ali v cerkvi, jo bo bral pravi katoliški duhovnik. O tem se bo vsak sam na »Kmetškem taboru« prepričal na lastne oči, da je agitacija od naših nasprotnikov lažniva in da bo sveto mašo bral duhovnik iz katoliških vrst.

Sv. Jurij ob Ščavnici v Slov. Gor. Dne 5. septembra smo ustanovili tukaj Društvo kmetških fantov in deklet. Poročal je g. dr. Rosina iz Maribora. Predsednikom je izvoljen soglasno Vlado Kreft, podpredsednica Pavlina Nemec, tajnik Anton Kreft. Društvo je že pridno na delu.

Laško. Občni zbor okrajne organizacije Slovenske Kmetške Stranke se vrši v nedeljo dne 19. septembra ob 8. uri dopoldne pri Tadini. Vabljeni so vsi zastopniki krajevnih organizacij.

Novice in zabava.

Avtobus zveza Vransko — Celje prične voziti v ponedeljek 13. t. m. Odhod z Vranskega zjutraj ob 7. uri 30 minut, prihod v Celje ob 8. uri 45 min. Odhod popoldne iz Celja ob 3. uri, prihod na Vransko ob 4. uri 15 minut. Avtobus bo imel zopet zvezo med Ljubljano in Vranskim dvakrat na teden in sicer v sredo in četrtek. Auto postaje ostanejo iste, kakor jih je imela »Prometna družba« v veljavi. Adamič & Suštaršič.

Blagoslovitev novega mostu pri Sv. Janezu ob Bohinjskem jezeru se je vršila v nedeljo 12. t. m. ob enajstih dopoldne po službi božji. Prometno in lepševalno društvo je priredilo isti dan popoldne prosto zabavo v hotelu Sv. Janeza in zvečer razsvetljavo na jezeru.

Krvava veselica. Na Malega šmarna dan je priredilo gasilno društvo iz St. Petra pri Novem mestu veselico v Mačkovcu, tik pod Trško goro. Tako je bilo. Že okrog 3. ure popoldne so se stekli. Žrtev je postal mladi Goršetov sin iz Krke, kateremu sta dva mladiča razparala z nožem trebuh, tako, da se bori s smrtjo. Storilca sta že v zaporu.

Uboj v Beli Krajini. Preteklo sredo, na praznik, se je zbrala v gostilni Ivana Lužarja na Vrčicah nad Semičem večja družba Kočvarjev in fantov iz semiške okolice. Med Ivanom Movrinom in Emilom Schauerjem je nastal prepir, v katerem je Schauer zabodel nasprotnika v pleča. Ostali fantje so z vilami, koli in noži, navalili na gostilno. V tem pretepu je zabodel

nekdo 52 letnega posestnika Matijo Perkoviča iz Ročnega dola ter mu prerezal trebuh. Perkovič se je po dobljeni poškodbi zgrudil; šele čez nekaj časa so ugotovili, da so mu izstopila čreva. Poklicali so okrajnega zdravnika dr. Küssla, ki je dal Perkoviča prepeljati v bolnico v Kandijo pri Novem mestu. Med potom v bolnico je Perkovič umrl. Pretepače so prepeljali na sodišče v Metliko.

Vlom in požar. Posestnik rudar France Vengust v Strunici pri Laškem se je odpeljal z družino na božjo pot. Ko se je družina vrnila, so opazili že takoj pri vstopu, da so imeli v tem času tatv v stanovanju. Neznani vlomilec je odnesel domačim precej obleke in perila in nekaj jestvin, denarja pa k sreči ni dobil. — Drugi dan pa ga je obiskala še druga in še bolj občutna in nevarna nesreča. Okoli 2. ure zjutraj je namreč izbruhnil ogenj v njegovem gospodarskem poslopju ob hiši. Ogenj se je silno hitro razširil in niso mogli kljub takojšnji pomoči nič drugega rešiti kot da so ubranili hišo in so ogenj omejili na gospodarsko poslopje, ki pa je popolnoma zgorelo. Gospodar ima tudi pri tem veliko škodo, ker je zavarovan za precej manjšo vsoto, kot pa ima škode, posebno še, ker mu je uničil ogenj tudi vse letošnje poljske in druge pridelke. Kako je nastal ogenj, ne vedo, sumijo pa, da se je splazil na skedenj kak postopah, ki je zažgal s cigaro ali cigareto in je pobegnil, še predno so se domači zbudili.

Razpis. Okrajni zastop v Mariboru razpisuje ponovno dobavo in vožnjo gramozov za okrajne ceste za leto 1926. Interesentje dobijo vsa natančnejša pojasnila v pisarni Okrajnega zastopa v Mariboru, Koroška cesta št. 26/II, med uradnimi urami. Ustmena razprava ponudnikov se bo vršila v ponedeljek 20. septembra 1926 ob 9. dop. v sejni dvorani Okrajnega zastopa v Mariboru. Pripominja se, da je ponudbe staviti ločeno, za dobavo gramozov in za vožnjo posebej. — Gerent: Anton Lipovšek, l. r.

Samomor Slovenke v Beogradu. Pred tednom dni je prišla v hotel »Podrinje« v Beogradu neka Slovenka in si naročila sobo. Izdala se je za Marijo Šmit. Ker je ni bilo drugo jutro dolgo iz sobe, so vrata s silo odprli. Nudil se jim je grozen prizor. Vsa skrčena je ležala Slovenka v postelji mrtva. Popila je čašo lizola. Pozneje so ugotovili, da je njeno pravo ime Neža Tavčar, vezilja po poklicu.

Nova jugoslovenska tovarna aeroplanov. V Kraljevići prično v kratkem z gradnjo nove državne tovarne aeroplanov. Gradbeno vodstvo je v rokah francoskih inženjerjev. Nova tovarna bo izdelovala tudi motorje.

Kongres pravnikov v Ljubljani. V Ljubljani se je vršil pretekli teden kongres pravnikov naše države. Udeležilo se ga je nad 1500 najodličnejših mož. Razpravljali so predvsem o potrebi izjednačenja zakonov v naši državi in drugih važnih pravnih vprašanjih.

Tedenski koledar.

Dnevi:

- 19. sept. nedelja: Januarij.
- 20. sept. ponedeljek: Evstahij.
- 21. sept. torek: Matevž Ev.
- 22. sept. sredo: Mavricij.
- 23. sept. četrtek: Tekla.
- 24. sept. petek: Rupert.
- 25. sept. sobota: Kleofa.

Sejmi:

- 20. sept.: Višnja gora, Sv. Lenart pri Zabukovju, Tinsko, Braslovce.
- 21. sept.: Črnomelj, Ribnica, Zg. Tuhini, Fram, Laško, Sv. Rupert, Podsreda.
- 24. sept.: Bistrica pri Sv. Rupertu, Sv. Trojica, Frankolovo.

Vrednost denarja.

Za 1 dolar	56.50 Din
Za 100 lir	203.— Din
Za 1 avstr. šiling	7.97 Din
Za 100 čeških kron	168.— Din
Za 100 franc. frankov	167.— Din
Za 100 švic. frankov	1095.— Din
Za 1 zlato marko	13.45 Din

Naročnikom,

ki še niso poravnali naročnine za letošnje leto, smo delno priložili današnji številki položnice. Vsak, kdor je položnico prejel, naj vé, da nima za letos naročnine poravnane. Vse prizadete prosimo, da se položnice poslužijo in pravočasno naročnino poravnajo.

Uprava.

Smrt v Moravi. Podnarednik Krstić se je odšel kopat v Moravo v Srbiji. Ker ga ni bilo dolgo nazaj, so ga šli iskat in našli na bregu njegove obleke. Karih 200 metrov nižje pa je ležalo njegovo truplo.

Kmetijski referent v Novem mestu. S 1. septembrom je prevzel posle srezkega kmetijskega referenta v Novem mestu tov. Fr. Malásek, ki je deloval 13 let kot strokovni učitelj na Grmu.

Ukradena krava. Josip Kokalj, mesar na Meljskem hribu, je pripeljal v mestno klavnico kravo rdeče barve z belo liso po hrbtu, katero je nameraval ubiti. Ko je prišel zjutraj v klavnico, ni bilo krave nikjer. Neznani tatovi so jo ukradli. Zvečer je imel Kokalj opravke v tovarni usnja Berg. Slučajno je opazil med surovimi govejimi kožami, ki so bile pravkar pripeljane v tovarno, tudi kožo svoje krave. Tatovi so bili v klavnici, ki so kravo ubili ter meso in kožo prodali.

Požar v Slivnici pri Mariboru. Pretekli teden je nastal v Orehovi vasi, občina Slivnica, požar pri posestniku Karlu Reitmeyerju. Z avtoturbino so prispeli na kraj požara samo 10 minut pozneje, kot domača požarna bramba. Hiša, ki je bila s slamo krita, se je nahajala že čela v ognju, tako, da je bilo nemogoče jo rešiti. Požar so omejili, da se ogenj ni razširil na sosednja poslopja. Posestnik ima škodo za 22.000 dinarjev.

Letalska nesreča — dva mrtva. Na desni in hrvatski strani Drave med Varaždinom, Čakovcem in Ormožom ima grof Bombelles razsežna posestva z njivami, pašniki in gozdovi. Tukaj so tudi ona razsežna in znana lovišča za jerebice in fazane. Zadnji teden popoldne je prišel iz južne strani nad ravan grofa Bombellesa nasproti Ormoža aeroplan. Iz neznanega vzroka se je spustilo letalo proti zemlji ter zadelo kakih 30 metrov visoko nad zemljo na jagned. Udarec v drevo je bil tako silen, da se je letalo popolnoma razbilo in na tla sta padla pilot in potnik mrtva. Kdo sta ponesrečenca, kmetje očitno niso mogli doznati. Vzrok te velike nesreče še tudi ni pojasnjen.

Zemlja zasula sedem delavcev. V kamnolomu pri Omišlu se je zgodila te dni strašna nesreča. Devet delavcev je bilo zaposlenih ob obali s popraviljem tamkajšnje ceste. Nenadoma je neki delavec zapazil, da se je odtrgala velika plast zemlje. Hotel je opozoriti svoje tovariše na veliko nevarnost, a bilo je že prepozno. Več kubičnih metrov zemlje in kamenja se je usulo na cesto in podkopalo pod seboj sedem delavcev. Dva sta bila takoj mrtva, eden je kasneje podlegel težkim poškodbam v bolnici v Splitu, ostali štirje pa so bili težko ranjeni. Dva izmed njih se istotako borita v bolnici s smrtjo. Na kraj nesreče je odšla posebna komisija, da ugotovi vzrok katastrofe.

Povišana nagrada na glavo hajduka. Na znanega hajduka Roganovića, ki straži po Hercegovini, je ministrstvo razpisalo nagrado 50 tisoč dinarjev. Sedaj je to nagrado zvišalo na 100.000 Din.

Svinjska kuga v Novem Sadu. V Novem Sadu se je pojavila svinjska kuga. Oblasu so izdale carebo, da se obmislo obvaruje pred boleznimi.

robegia jetnika. Iz prisilne delavnice v Stari Gradiski sta pred nekaj dnevi pobegnili 23 letni Jozec Janc, bivši trgovski pomočnik, doma iz Trbovelj, ki je bil obsojen na 3 leta težke ječe ter Ivan Lukacevič iz Zapresice. Kdor ju izda varnostnim oblastim, dobi za vsakega po 40 Din nagrade.

Nesreča s plugom. Kmet Stefan Bencik iz Lukavec v okolici Murske Sobotice je 6. t. m. oral. Med oranjem so se mu krave splašile. Ko je tekel za njimi, je prisel pod plug, ki mu je zarezal v nogo globoke in nevarne rane. Ponesrečenca so prepeljali v bolnico v Mursko Sobotico.

Statistika bolnikov v bolnicah Slovenije. Koncem preteklega meseca je bilo v bolnicah skupno 2924 bolnikov in sicer: V splošni bolnici v Ljubljani 560, v bolnici za ženske bolezni 103, v bolnici za duševne bolezni v Ljubljani 262, v hiralnici v Ljubljani 227, v bolnici za duševne bolezni na Studencu 426, v splošni bolnici v Mariboru 262, v javni bolnici v Celju 183, v Brežicah 93, v Slovenjgradcu 75, v Murski Soboti 93, v Ptuj 57, v hiralnici v Ptuj 117, v hiralnici v Vojniku 178, v ženski javni bolnici v Novem mestu 71, v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji 52, v javni občinski bolnici v Krškem 57, v bolnici v Čakovcu 69, v postaji za trahom v Prelogu 39 bolnikov.

Strašna smrt pod vlakom. Na železniški progi ob Savski cesti v Zagrebu so našli popolnoma razmesarjeno truplo moškega. Vlak je truplo vleklo dalj časa za seboj in so posamezni deli telesa ležali razmetani po progi. Poleg proge so našli klobuk, v katerem je bilo več pisem, iz katerih so dognali, da je nesrečnež izvršil samomor. Piše se Jovo Nikić. Bil je svojčas bogat posestnik, toda vse premoženje je izgubil z nesrečnimi kupčijami. Nazadnje je bil trgovski potnik, toda slabe gnotne razmere so ga spravile v obup.

Smrt v čolnu na Blejskem jezeru. Drago Moser, doma z Dunaja, uslužben kot risar v Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani, se je vozil preteklo nedeljo s čolnom po jezeru na Bledu. Drugi veslači so opazili, da se Moserjev čoln nikamor ne premika in da leži on nepremično v čolnu. Približali so se mu in opazili, da ne da Moser nobenega znaka življenja. Tedaj so privlekli čoln k bregu, poklicali zdravnika, ki je ugotovil smrt vsled kapi.

Nesreča v Savi. V Savo pri Tomačevem se je šel kopat čevljarški pomočnik I. Mravle. Ker ni znal plavati, ga je Sava odnesla in valila več sto metrov naprej. Drugi kopalci so ga s težavo izvlekli popolnoma nezavestnega na suho. Pripeljali so ga v bolnico.

Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani izda v najkrajšem žepni Kmetijski koledar za l. 1927 v lepi, trdo vezani obliki. Cena Din 10.—. Naročila se sprejemajo. Koledar je že v tisku.

Nesreča na lovu. V sredo je bil obstreljen na lovu sin ormoškega tovarnarja usnja Jos. Kralj, ki je preteklo soboto umrl.

Stavbnim podjetnikom! »Mojmir« kreditna in stavbna zadruga z o. z., Maribor, razpisuje za zgradbo pritične stanovanjske hiše z mansardo, katera se bode gradila na parceli št. 651 katastr. občine Sv. Magdalena v Kettejevi ul., kot prvi loterijski dobiček za »Dom vbogih«, zidarska, težaska in vsa profesionalna dela. Podlago za ofertni razpis (načrti in proračun) se dobi od 15. IX. 1926 dalje v pisarni kreditne in stavbne zadruge »Mojmir« z o. z. Rotovski trg 4. l. med uradnimi urami proti povračilu nabavnih stroškov po Din 60.—. Ponudbe je vložiti v zadružni pisarni do 20. IX. 1926 12. ure v zapečatenem ovitku z označbo: »Ponudba za zgradbo stanovanjske hiše »Dom vbogih«.

Kdo bode imel največje veselje v mesecu septembru t. l.? Gotovo oni, kateri bode dobil glavni dobiček loterije prostov. gasilnega društva v Kozjem, ker bode žrebanje že dne 26. IX. Kdor še nima srečke te loterije, naj si iste hitro naroči pri imenovanem društvu ali pa kupi pri gasilnih društvih, ker so bile vsem društvom razposlane. Kdor pa ima veselje z vinogradom, naj se požuri in kupi srečke, da dobi drugi glavni dobiček — vinograd. Srečke bodo kmalu razprodane. Dobitkov je 50 in so ti temvečje vrednosti.

Poverjenikom Kmetijske Matice. Knjige Kmetijske Matice se nahajajo v tisku. Ker pa še niso vsi gg. poverjeniki vrnili nabiranih polj, jih prosimo, da to nemudoma store, da se končnoveljavno določi naklada. Onim gg. poverjenikom, ki so nabiralne pole že vrnili, sporočamo, da lahko nabirajo zakasnele naročnike še nadalje, ker bomo določili naklodo nekoliko višje, kakor znaša dosedanje število že priglasenih naročnikov. Letos izidejo 4 knjige za ceno Din 30.

Kmetijska tiskovna zadruga, r. z. z o. z. v Ljubljani, Poljanski nasip št. 8/I., ima v zalogi sledeče knjige: Ciril Jeglič: Obrazi, vezano in broširano; Cvetko Golar: Vdova Rošinka, vezano in broširano; Tovorinik: Stara pravda nekdanj, broširano; Kuharske bukvice za kmečke žene in dekleta, broširano; Agrarizem in Slovanstvo, broširano; Zvezdice; Poredni smeh, pesmi za otroke, itd. Opozarjamo naše ljudske knjižnice in vse prijatelje lepe slovenske knjige.

Vsak slovenski kmet je član Kmetijske tiskovne zadruge. Pristopnina znaša 5 Din, delež je 50 dinarjev. Pristaši kmetijske gibanja, zavedajte se, da je dober tisk naše najmočnejše orožje. Zato pristopajte Kmetijski tiskovni zadrugi r. z. z o. z. v Ljubljani, Poljanski nasip 8/I.

Redukcija uradništva na Francoskem. Ministrski svet je na predlog komisije za štedenje sklenil, da se izvede velika upravna reforma in se odslovi veliko število uradništva. Vsak minister mora v najkrajšem času izdelati tozadevne predloge.

Predhodni rezultati letošnje žetve. Po predhodnih podatkih, ki jih je zbralo poljedelsko ministrstvo o letošnji žetvi, znaša pridelek ozimne pšenice 20 milijonov 595.357, jare 622.553, ozimnega ječmena 2 milijona 541.717, jarega 1.479.637, ozimne rži 1.727.317, jare 373.126, ovsa 3 milijone 739.318, met. stotov. Pridelek pšenice je torej letos za okroglo 300.000 stotov manjši kot lani.

Velika razstava za industrijo živil in poljedelstva se vrši od 11. do 26. septembra v Lozani (Švica). Posetniki razstave dobijo švicarski vizum za polovično prisojbino ter uživajo 50% znižanje na švicarskih železnicah od obmejne postaje do Lozane. Podrobne informacije daje švicarski konzulat v Zagrebu.

Petrolejski vrelec poplavlja celo vas. Iz Bukarešte poročajo: Petrolejski vrelec Deana Romana v Rumuniji se je te dni razlil ter bruhal po 40 vagonov petroleja na uro. Občina Metlea, ki se nahaja v neposredni bližini vreca, je v pravem pomenu besede s petrolejem poplavljen. Petrolej se je užgal in ogromni plamen, ki obsega več kvadratnih kilometrov, je uničil vso občino, v kateri se nahaja tudi velika kaznilnica.

Zgradba novih stanovanj na Dunaju. Mestna občina dunajska je sklenila zgraditi 5000 novih stanovanj. V to svrhu bo investiran znesek 500 milijard kron.

Kovane zlate marke v Nemčiji. Nemška državna blagajna je sklenila, da bo izdala zlate kovane marke.

Podzemsko jezero v splitskem okraju. Komisija muzeja, obstoječa iz direktorja muzeja v Splitu dr. Abramčiča, direktorja prirodoslovnega muzeja prof. Girometta ter dr. Novaka, je v zadnjem času proučevala geološke razmere v okolici sela Žegar, kjer je orožniška patrulja slučajno odkrila veliko podzemsko jamo, ki se konča z velikanskim jezerom.

Smrtna kazen za poneverbo. Iz Leningrada poročajo, da je bil obsojen železniški uradnik Aleksejev, ki je poneveril 100.000 rubljev, na smrt z ustreljenjem.

Napad kitajskih morskih roparjev na sovjetski parnik. Sovjetski parnik »Sadvik«, ki je plul iz Vladivostoka proti Kitajski, je bil te dni pri Kantonu od kitajskih morskih roparjev napaden. Posadka je napad odbila. V krvavem boju je padlo več moštva.

Japonske križarke v Carigradu. Te dni sta pristali v carigradski lučki pod poveljstvom japonskega podadmirala Jamamatsa dve japonski križarki. Civilne in vojaške oblasti so jima priredile slavnosten sprejem. Na japonskih križarkah se nahaja 300 pomorskih kadetov in dva prince. Japoncem so bile izkazane vojaške časti. Pod poveljstvom podadmirala se poda te dni v Angoro deputacija japonskih oficirjev, ki poseti predsednika turške republike.

Prvi kitajski škofje. Dne 26. t. m. bo posvetil papež v cerkvi sv. Petra v Rimu 6 kitajskih duhovnikov za škofje. To bodo prvi škofje Kitajci.

Oče v pijanosti ubil sina. Posestnik Rade Markov iz Berande pri Bečkereku je silno udan alkoholu. Ko je prišel zopet pijan domov, je napadel svojega sina Svetimira. Ko se je ta hotel braniti, se je zakadil v njega z nožem in ga sunil tako silno v glavo, da je čez nekaj ur umrl. Ubijalec se je sam prijavil sodišču in je bil takoj oddan v zapore.

Važno za ameriške povratnike. Izseljeniški komisariat v Zagrebu je razposlal na merodajne politične oblasti daljšo okrožnico, v kateri tolmači na podlagi ameriškega priseljeniškega zakona pravice takozvanih ameriških povratnikov. Po tem zakonu se smatra za priseljenca izven kvote vsak priseljenec, ki je bil prej legalno pripuščen v Združene države Severne Amerike ter se vrača z začasnega obiska v inozemstvu. V slučaju izvenkvotnega povratka se pred vsem strogo zahteva dokaz, da je bil priseljenec prej legalno pripuščen. Brez takega dokaza se ne dobi povratniškega »permitta«, niti ne izvenkvotnega priseljeniškega vizuma od strani ameriškega konzula. Ameriški priseljeniški zakon določa tudi gotove izjeme, toda dovolitev je vedno odvisna od državnega urada za delo v Washingtonu. Ameriške oblasti pred vsem zahtevajo od povratnika, da ima v eZdruženih državah svoje neopuščeno bivališče (unrelinquisced domicile) in da je imel, ko je odpotoval, namen se vrniti. Za to se zahteva tudi resen dokaz. V ostalem se naj povratniki ravnaajo po predpisih ameriških oblasti in zlasti gledajo na to, da si pred odhodom iz Amerike pridobijo povratno dovoljenje (permit) in pri povratku obenem izvenkvotni vizum. S tem so obvarovani mnogih sitnosti.

Smrt naših rojakov v Ameriki. V Ely, Minn. se je 2. avgusta ustrelil rojak John Markun, doma iz Bašlja pri Kranju. Zapustil je soprogo s šestimi nedoraslimi otroci. Baje je šel prostovoljno v smrt, ker je izgubil delo in ni mogel drugega dobiti. — V Pueblo, Colo. je umrl Louis Ahačevič. Doma je bil iz Podpeči, fara Dobropolje. — V Cle Elum, Wash. je utonil 11-letni sin Franka Crniča, ko je lovil ribe. — V Carbondale, Pa. je preminul 12. avgusta eden najstarejših naseljenec v Ameriki Josip Debevec. Pokojni je bil eden najbolj uglednih in spoštovanih trgovcev. Star je bil 68 let in doma z Rakeka na Notranjskem. V Carbondale je prišel pred 24 leti. Kmalu po svojem prihodu je odprl trgovino z zlatnino. S svojo marljivostjo in poštenostjo jo je razvil v eno največjih v Carbondale. — V Belle Vernon, Pa. je preminula dne 4. avgusta Terezija Jereb, stara 37 let. Doma je bila iz Oslice nad Škofjo Loko. Zapuščala soprogo in dva meseca staro hčerko.

Dva pastirja umrla vsled kačjega pika. V vasi Drenovo pri Sarajevu se je dogodil tragičen slučaj. Dva pastirčka sta čuvala čredo ovac. Nenadoma je enega pičila kača. Tovariš mu je priskočil na pomoč in hotel ubiti kačo s kolom. Ko je prvič zamahnil se je kača preplašila, se zakadila v njega in pičila tudi njega. Oba pastirčka sta že naslednjega dne umrla.

Samomor bogatega posestnika. V Bečkereku je povzročil veliko senzacijo samomor znanega trgovca Nikolaja Konrada, ki je skočil z železniškega mosta v Begejskem Sv. Juriju v begejski kanal. Z njim je bil tudi njegov pes, ki je takoj po obupnem činu svojega gospodarja zdirjal domov in z otožnim la-

janjem opozoril domače, da se je moralo nekaj zgoditi. Ko je v resnici šlo več ljudi z njim proti kanalu, so našli Konrada že mrtvega.

Velik vlom v št. Janžu na Dravskem polju. Pretekle dni so neznan storilec vlomili v gostilno Zel ter odnesli več stvari. Ko se je zjutraj prebudil gostilničarjev sin, je opazil, da je bilo vlomljeno v kašo. Kolikor se je dosedaj ugotovilo, so storilci odnesli vozno opremo, inoško kolo znamke Steyer, nove moške hlače, zračno čevlje vrednosti ter še mnogo drugih malenkosti.

Večkratni milijonar — ubijalec. Francoski detektivi so nedavno odkrili v osebi večkratnega milijonarja Goyota strahovitega zločinca, ki je umoril svoje štiri žene in eno deklico. Bogastvo si je napravil s tem, da je ropal poštne vlake s svojimi roparskimi tovariši. Mož je v rokah pravice in smrtna kazen mu je zagotovljena.

Silno neurje na Japonskem. Pred nekaj dnevi je razsajalo po celi srednji Japonski grozno neurje, ki je povzročilo silno škodo in zahtevalo veliko človeških žrtev. V mestu Tejebaši se je podrlo vsled vi-

harja šolsko poslopje. Pod razvalinami poslopja je bilo ubitih 12 otrok in 90 je težko ranjenih. V mestu samem je poplaval neurje 300 stanovanjskih hiš, v mestu Hamamastu je porušil vihar celo tovarno in je bilo ubitih 8 delavcev, 25 pa ranjenih. Na železniški progi Hamamatsu-Tokio je bil prevržen cel vlak in je bilo ob tej priliki ubitih in ranjenih več oseb. V mestu Jočita je porušil vihar 40 hiš, 3 policaje je ubil in ranjenih je bilo veliko civilnih oseb. Na vojaškem letališču v Akenogahari pri Nogoji je bilo poškodovanih 40 letal in nekatera so popolnoma razbita. V Kahasaki je vrgel vihar ob tla dve svetilnici in pri tem je utonilo 15 mož.

ŽARNICE

Osram - vsakovrstne najceneje

J. GOREC, Ljubljana

palača Kreditne banke.

Narodni gospodar.

Živinozdravnik Stanko Arko:

Vranični prisad.

Znaki bolezni.

Napisano z ozirom na slučaje v Preserju in na Vrhniki.

Predvsem moram navesti, da se pojavlja vranični prisad v različnih oblikah. Vsem tem oblikam pa je skupno to, da žival nenadoma hudo zboli, da je nadaljnje razvija-

nje bolezni hitro in čisto burno z močnim navalom krvi v glavo, pljuča in drob, spremljano s hudo vročino in mrzlico.

Po hitrosti razvijanja pa razlikujemo prvič zelo hitro nastopajočo, burno obliko, kjer žival po zelo

PODLISTEK.

Anton Stražar:

Kdor visoko leti — nizko obsedi!

(Šaljiva zgodba s kmetov.)

Bobovec je srednje velika vas ob okrajni cesti; ima nekaj nad trideset hiš, ker je ob prometnem kraju, tudi dvoje gostilen, kjer se krepčajo popotniki in vozniki. Poleg tega sta v vasi tudi dve trgovini z mešanim blagom. Oba trgovca sta si v kratkem času opomogla. Kako bi si tudi ne, zakaj k njima hodijo kmetje iz bližnjih in daljnjih hribov kupovat česar potrebujejo — pa kupujejo tudi marsikaj, česar ne potrebujejo, osobito ženske.

Dvajset let bode od tega, kar se je povrnila gostilničarjeva hčerka Francka iz Ljubljane. Pa kakšna je prišla domov?

Že prej, ko je odšla v mesto k teti, je ošabni gostilničar Srakoper rad pripovedoval svojim gostom: »Jaz hočem, da se moja dekle malo izobrazi v mestu, da ne bode tako neokretna, kot so druga kmečka dekleta. K meni zahaja v poletnem času vsake vrste

gospoda in tem ljudem se mora že znati hitro zasukati in olikano vesti.«

No, kar si je želel ošabni Srakoper, to se mu je izpolnilo! Čez pol leta bivanja v Ljubljani, pa kako se je spremenila že popred ošabna Francka!

Oblačila se je gosposko; ja, še nekaj, nemških besedi, ki jih je ujela v mestu, je kaj rada vmešavala med materino govorico.

Kadar je slučajno prišel k Srakoperju v gostilno kak bolj gosposki tujec, je porabila vso svojo »vodenost« in puhlo zvedenost, vselej približno takole:

»Guten Tag (dober dan) gospod! Kaj bomo pa trinken (pili): roten (rdeči) oder (ali) bel vajn? Pa tud ke esen (jedli) mrbit šunko al pa gekoht župca (juha) s knedlčki, al pa nudlne (rezanci), vse imamo gut (dobro)!«

Kakšen utis je napravljala Francka s takimi bedarijami, je razumljivo!

Kmalu ko se je torej Francka vrnila domov, je prišel na merico vina kot običajno Tigrov Nande; pošten, a zelo prebrisan, mlad, samostojen čevljar, ki se je izučil v Ljubljani. Ker je bil še fant, pa šaljivec, so ga radi imeli vsi ljudje, osobito

pa še bobovski fantje. Ko je pil svojo merico vina, je prišel slučajno v gostilno bolj gosposki človek. Oh, komaj se je Nande premagal od smeha, ko je čul, kako je začela govoriti Francka: »Guten Tag! Kva bomo pa trinken, roten oder bel vajn? itd.« Šaljiv ali pameten fant Nande je že takrat sklenil: Čakaj, čakaj, ti ošabno dekle, jaz ti bom že še eno enkrat zagodel in te popolnoma odvadil te bolezni!

Tigrov Nande je kmalu dobil priložnost, da izvede svojo osvečo nad to ošabno Francko!

Zvedel je, da je začel laziti za Francko trgovčev sin Fržolev Srečko. No, ta je bil pa popolnoma Franckine vrste! Bil je tudi nekaj časa v Ljubljani; izobrazil se je ravno toliko, da je postal čisto domišljav in ošaben. Večkrat se je izrazil svojemu tovarišu, ki ga je obiskal iz mesta: »Oh prijatelj, ti ne veš, kako se mi zdi mučno prebivati med temi gorjanci, ki smrde vedno po gnoju.« Toda na take besede je pa tudi enkrat dobil primeren odgovor: »Veste kaj, mladi prijatelj, nikar ne ponižujte svojih rojakov; dobro delajo za vašo trgovino, ako pa niso izobraženi, pa jih izobrazite vi — bolje pa je za vas, da bi ostali vedno tako priprosti, to vam jaz govorim!«

Kar bled je postal Srečko pri teh pametnih besedah od tega mladega izobraženega — a dobro mislečega gospoda.

Nande se je torej hotel na vsak način zanositi nad obema tema dvema ošabnejšima, naj velja kar hoče!

Posrečilo se je šaljivemu mlademu čevljarju izslediti, kdaj prihaja Srečko hladiti svojo ljubezen k ljubljani Francki. To je izvedel nad vse izbornost!

Ošabni trgovčev sin Srečko je bil neki jesenski večer pri svoji izvoljenki Francki. Kot vselej je sedel v »ekstra cimerčku« pri pogrnjeni okrogli mizici; Francka se je več časa mudila pri svojem fantiču, kot pa pri vseh ostalih gostih.

Šaljivi mladi čevljar Nande je sedel v družbi možakarjev v hiši in se z njimi razgovarjal — toda poleg tega pa je pazljivo zasledoval pogovor med zaljubljenca! Vsi možakarji so že odšli k počitku, ostali so še samo Francka, Srečko in pa Nande. Nagajivi fant je dobro uvidel, da bi Francka rada videla, da bi že vendar enkrat odšel nadležni čevljar. Pa nalašč je še ostal več kot pol ure kot vsi ostali gostje. Okrog desete ure pa je tudi on odšel. Zunaj na dvorišču je parkrat zavriskal, potem pa zapel ono:

kratkem obolenju, kakor od kapi zadeta pade na tla in pogine. Potem opazamo pogostoma, posebno pri goveji živini drugo obliko vraničnega prisada, ki traja navadno kakih 24 ur in slednjič še tretjo počasnejšo obliko, ki se pojavlja posebno pri konjih kot huda mrzlica s krčmi v črevih in ki traja 1 do 3 dni.

To so v glavnem oblike, ki so opredeljene na notranje dele živalskega telesa.

Razun teh oblik pa se pokažejo včasih tudi spremembe na zunanjih delih, ki jih bom pa pozneje bližje opisal.

Ako bolezen nastopi zelo naglo in burno, kar zadene najpogosteje ravno najbolj rejene živali, opazimo, da se je poprej navidezno popolnoma zdrava žival naenkrat zgrudila na tla, kot bi jo zadela kap. V strašnih krčih in mukah se vije po tleh in težko hrope. Iz gobca in nosnic se cedijo krvave pene, iz zadnjega črevesa curlja celo čista kri in po preteku nekoliko minut ali največ par četrt ure živina pogine. Velikokrat se zgodi, da najdemo žival, ki je bila še prejšnji večer navidezno popolnoma zdrava in živahna, drugo jutro poginjeno v hlevu.

V drugih slučajih pa opazamo, da postane žival nenavadno nemirna, da muka na vso moč, divja kot bi znorela in se hoče odtrgati od verige. Včasih pa stoje bolne živali tope z razprtimi nogami in zbuljenimi očmi na svojem mestu, postajajo pri tem vedno bolj šibke, se pri hoji opotekajo naglo in tako oslabijo, da se še komaj držijo pokone, dokler se slednjič ne zgrudijo na tla. Pri tem boleče obračajo oči, škripljejo z zobmi in se zvijajo v strašnih krčih, dokler jih kmalu smrt ne reši muk.

Pri drugi manj burni obliki pa vidimo, da se živali začnejo tresti

po celem životu, prime jih huda mrzlica, noge in ušesa so mrzla, pogled je top. Pri kravah mleko kaj kmalu usahne. Nasprotno temu je pa včasih slika bolezni čisto drugačna. Tudi tu se pojavi vznemirjenost z istimi znaki kakor pri burni obliki, samo da se bolezen počasneje in nekoliko blažje razvija. Srce utripa na vso moč, dihanje je pospešeno in otežkočeno, smrček postane suh, teka ni in prežvekovanje je prenehalo, blato gre le poredkoma naprej, je suho, kepasto in črno. Proti koncu bolezni pa postane driskavo ter je pomešano s krvjo. Pri goveji živini večkrat opazimo, da imajo napet vamp. Pri tem se pojavijo na vratu in prsih velike otekline. Scalnica je temno rdeča, dostikrat celo krvava, kar je opaziti posebno pri govedih in ovcah. Breje krave navadno zvržejo.

Tu pa tam se napadi po kratkih presledkih navidezno zboljšajo ali kmalu se zopet pojavijo v še hujši obliki.

Pri razmeroma počasni obliki vraničnega prisada, ki se pojavlja predvsem pri konjih, so napadi milejši in menjajoči, tako da postanejo obolele živali zopet živahnejše, tudi zavžijejo po malo hrane. Toda polagoma postaja otopelost in nečutljivost vedno hujša, živina očitno hujša, oči vpadejo, pogled je medel. Ako odpremo gobec, vidimo, da je napolnjen z gostimi slinami, ki se vlečejo kot skuhan klej, smrček je suh in razpokan, blato postane driskavo, krvavo in smrdeče. Ušesa in noge postanejo popolnoma hladne in živali po preteku 3—7 dni poginejo.

Razun teh opisanih znakov pa opazujemo tudi še znake na zunanjih delih telesa. Tako vidimo, da se napravijo po telesu pod kožo posamezne trde, vroče in boleče otekline, tako na vratu, na prsih, v la-

komnici, na križu. Tudi na sluznicah, ki so sploščene krvavordeče in zatekle, tako v žrelu, grlu in zadnjem črevesu, opazimo iste spremembe. Včasih so te otekline mehke kot testo, tudi niso boleče in se spahnejo posebno po trebuhu in nogah.

Če se je okuženje izvršilo vsled kake rane na koži, se na tem mestu napravi huda oteklina, ki se prisadi in razpade v umazano gnojno razjedeno rano. Na ta način se navadno okuži tudi človek.

V splošnem pa moram pripomniti, da je potek bolezni zelo različen, včasih hitrejši, včasih počasnejši in poprej opisani znaki so v posameznih slučajih tako menjajoči ali pomešani vse vprek, da se je težko spoznati. Tudi potek oziroma razvoj bolezni je tako različen, da n. pr. preteče včasih od časa, ko žival zboli pa do pogina le nekaj minut, v drugem slučaju pa traja bolezen eden do dva in celo do teden dni. Ozdravi pa redko katera žival. Čas, ki preteče od okuženja telesa pa do pojave prvih vidnih bolezenskih znakov, traja šestokrat samo 12 do 24 ur, redkeje 2 do 6 dni. To je odvisno od množine kužnih klic, kakor tudi še od drugih okolištin, ki so ugodne za razvijanje bacilov.

Mrhovina na vraničnem prisadu poginjene živali se le malo ali sploh ne strdi. Ker se kri ne sesiri se prične telo hitro razkrajati. Trebuh mrhovine je hudo napet, iz gobca in črevesa, ki navadno izstopi, se izceja kri.

Ako tako poginjeno žival raztelesimo, vidimo predvsem, da so žile polne nesesirjene krvi, ki je črna in gosta kakor katran. V podkožnem tkivu najdemo razprostrane, rmenkaste, trde žolčaste podplutbe krvne sirotnke, pomešane s krvjo in to posebno okoli žlez. Meso je kakor skuhan, temnorjava

podpluto s krvjo. V telesnih duplinah vidimo krvavo tekočino, notranji deli telesa, kakor jetra, ledvice so polne krvi, nabrekle in krhke. Čreva so otečena in s krvavimi madeži posejana.

Največje spremembe pa najdemo na vranci, ki je zelo otečena in povečana ter nabrekla, včasih tako hudo, da celo počni. Na prerezu vidimo, da vsebina ni čvrsta kakor pri zdravi živali, temveč zmehčana kakor kuhana kaša in je črno-rdeče barve.

Ako se je bolezen na živali že pokazala, je vsak poskus zdravljenja skoraj brezuspešen. Edino le pri oni obliki, kjer se je napravila vsled rane na koži boleča bula, se v gotovih slučajih zamore računati na uspešno zdravljenje.

Sicer pa je vsako zdravljenje vraničnega prisada po zakonu dovoljeno samo živinozdravnikom. Ker je vranični prisad nevarna kužna bolezen, se mora vsak sumljiv slučaj obolenja, kakor tudi pogina, takoj prijaviti županstvu. Še zdrave živali se morajo takoj odstraniti od bolnih. Sumljive in že bolne živali se ne smejo zaklati brez dovoljenja oblasti. Uporaba mleka in drugih živalskih sirovin takih živali je prepovedana.

Morebitne operacije, kakor tudi raztelesenje poginjenih živali je dovoljeno samo živinozdravnikom. Mrhovine poginjenih živali se ne smejo odreti in se morajo v celoti z vsemi odpadki vred takoj na občinskem mrhovišču najmanj dva metra globoko zagrebsti.

Mnogo važnejše kot zdravljenje, ki nam itak ne obeta veliko uspeha, je pravočasna obramba oziroma zaščita pred to boleznijo.

V prvi vrsti moramo skrbeti za to, da se kuživo od bolnih oziroma poginjenih živali ne raznaša dalje. Gledati moramo, da se krma, pit-

Bod moja, bod moja —
Ti bom lešenčkov dal —
Boš tiste potovkla
Bom družih nabral!

Nista si pač mislila mlada dva zaljubljenca, da poslušata njun pogovor kdo; poslušal pa ju je zviti Nande.

Fant se je previdno splazil zadaj za hišo do istega okna, kjer je v mali sobici sedel ves srečni Srečko. Na oknu je bil lep rdeči zastor, toraj kot nalašč za zasledovalca, da ga od znotraj ne more nobeden opaziti. Opazovalec je čul naslednji zelo važni pogovor:

»Torej, srček moj! vendar je enkrat zlodej odnesel tega nadležnega »smolarja« (tako se je zaničljivo izrazil o čevljarškem obrtu), da sva sama sedaj. Toraj, kakor sva se domenila: Ob dvanaajstih pridem nazaj?«

»Da, da, srček moj! Jaz že komaj pričakujem tega srečnega časa. Ko prideš, vrzi kar trikrat zaporedoma drobnega peska na moje spalno okence. Jaz ti pridem odpirat, luči ne bom nič vžigala, pa tudi govoriti ne smeš nič, kar potihoma pojdeva, veš, srček moj!«

Nande se je tiho splazil od okna, zvedel je dosti in sam pri sebi je sklenil: Le čakaj, le čakaj, ti ba-

haški gizdalín, boš videl, kaj ti bo de nadležni smolar naredil!

* * *

Zaljubljena Francka ni niti zatislila oči, ampak se je nemirno premetavala po svoji beli, mehki posteljici, pa željno pričakovala svojega ljubljenelega.

Ob pol dvanaajsti uri pa se je vrnil Nande nazaj; vrgel je trikrat zaporedoma drobnega peska v okno, pa čakal. Kmalu je priletela Francka v sami nočni obleki odpirat — pa v temi ni spoznala prevare, da je odprla Nandetu, namesto Srečku.

Zvijačnejšu je šlo vse gladko; v prvič, ker je kar v temi sledil Franci, pa tudi radi tega, ker je znal izborni posnemati Srečkovo govorjenje v vseh njegovih oblikah.

Pol ure pozneje.

Francka, ki je bila vsa srečna poleg Nandeta, zasliši, da nekdo meče pesek v okno — pa ravno trikrat zaporedoma ga je vrgel.

»Ti, srček moj, pa ne, da bi naju zasledil tisti nadležni, sitni čevljar, kaj misliš, srček?«

»Veš kaj mu narediva? Jaz bom nalahko odprl okno; ti pa posezi v nočno omarico, gotovo imaš kaj v posodi, pa vrzi dol!«

Dekle je naredilo po ukazu Nandetovem in je po britki prevari polila sebi tako dragega, srčkanega Srečka...

Prebrisan Nande se je še precej časa zamudil pri Francki; ja, še pristanek je dobil od nje — pa koliko poljubčkov!

* * *

Po tej noči je minulo dva, tri, ja štiri dni, pa Srečka ni bilo od nikoder! Francki se je to zdelo zelo, zelo čudno, zakaj vendar ni njene ljubljenelega — saj mu je dala še pristanek!

Zaklenila se je v svojo sobico; napisala je drobno pisemce nekako takole:

Mojemu srčku!

Pridi, oj pridi že enkrat vendar! Zakaj te ni nič naokoli, da mojemu srčku napraviš tako hudo bol... Saj dala sem ti tudi pristanek zlati, ali se ne spominjaš nič na to...? Daj mi hitro glas, pa sporoči nazaj, kdaj se zopet po dolgem času vidiš.

Tvoja ljuba

Francka.

To pisemce je oddala sosedovemu desetletnemu dečku Matevžu. Ta pa je imel opravka tudi pri čevljarju Nandetu in se je oglasil prej tamkaj. Tako je zviti Nande prej

vedel, kaj piše Francka Srečku, kot pa on sam. Pregovoril je Nande tudi Čmokovega Matevža, da naj mu prinese tudi Srečkov odgovor Francki. Seveda za »kranco« je Matevžek to rad naredil.

Srečko pa je samo odgovoril:

Kdor me je polival, tisti naj pride k Tebi, tisti ima rinkico! Mene ne vidiš več!

Nandetu še to ni bilo zadosti! Ravno dečka Matevžka je poslal k Francki s pisemcem in njenim pristanom, pa ji je sporočil:

Moji nezvesti!

Kakor sem zvedel si vabila ponovno Srečka k sebi v vas — a meni si pa dala pristanek — zato Ti ga sedaj vračam — ker Ti »ne maraš« za nadležnega smolarja

Nandeta.

Nesrečno prevarano dekle je od jeze in žalosti britko jokalo v svoji sobici...

* * *

Toda vkljub temu jo še tudi ta prevara ni ozdravila ošabnosti. Dobrega pol leta potem se je Francka vsedla na limanco nekemu tujemu, nepoznanemu agentu.

Priliznjeni in sladki agent je zgrnil — a zapustil je Francki grenki spomin — malega dečka.

na voda in tla ne okužijo s krvjo, z blatom in drugimi odpadki bolnih živali. Ne sme se puščati, da zdrava živina pride v dotiko z bolno in poginjeno. Za obsojati je vsako puščanje krvi bolni živali, kar se zelo pogosto dogaja. S tem se vlija samo olje na ogenj, ker ako je čitalec pazljivo prečital, kako neverjetno odporne so klice vraničnega prisada, bo uvidel, da se s puščanjem prvi stvarja velika nevarnost, da se namreč ono mesto, kamor kri pade, okuži za celo dobo let in da je s tem nastalo novo leglo za razširjenje bolezni. Zato živinorejci bodite razumni in zavrnite vsakogar, ki bi hotel na vaši živini delati take usodepolne poskuse.

Kakor sem že pri oblastno razpisanih naredbah omenil, se morajo mrhovine globoko in ne samo površno zakopati ter z apnom politi in to samo na takem prostoru, kjer živina ne pride blizu. Tudi vse ostalo, kar je bolna žival s svojimi odpadki in izmečki okužila, se mora z mrhovino vred zakopati. Lese ne dele hleva in okuženo krmo je najbolje zažgati, tla v hlevu odstraniti in za ped globoko zemljo odkopati in navoziti novo.

Hlev sam treba temeljito razkužiti, po navodilu uradnega živinozdravnika.

Ako se pojavljajo slučajni vraničnega prisada na paši, se naj še zdrave živali preženejo na druge, če le mogoče višje ležeče, bolj suhe pašnike ali pa po potrebi sploh pašo raje opustiti. Na pašnikih, kjer so živali obbolele, se v mnogih slučajih pri marljivem zasledovanju najde ona, posebno nevarna mesta, ki so najbolj okužena in kjer se je živina skoro gotovo nalezla. Takih mest se je seveda za izogibati.

Včasih je okužena voda, kjer se živina napaja, bodisi, da je kdo skrivaj vrgel kako okuženo mrhovino v potok, mlako ali vodnjak, ali pa je v bližini vode površno zagrebel poginjeno žival in so na ta način prišle kužne klice v vodo.

Ako se navzlic vsemu razumnemu in opreznemu ravnanju ponavljajo še novi slučajni vraničnega prisada oziroma v onih krajih, kjer je ta bolezen pogosta in stalna, se bo lezen najbolj uspešno zatira z varstvenim cepljenjem še zdrave živine.

O tem prihodnjič.

***

Konjska razstava na Pokrajinski razstavi.

V nedeljo, dne 5. septembra t. l. se je vršila v prostorih velesejma razstava plemenskih konj cele Slovenije. Ta aranžma se je sicer vršil že 2 leti zaporedoma, vendar pa je bila ta prireditel v vsakem oziru izpopolnjena, tako, da nadkričuje visoko prejšnje prireditve. Na razstavi so se videle vrline naše konjereje, videl se je tudi trud, smotrna ovira živali in vsakemu obiskovalcu je bila dana prilika, da je takoj spoznal velikopoteznost te razstave. Čast, komur čast. Konje-

rejci širom Slovenije so lahko ponosni na svoj prvovrstni konjski material. Seveda je bilo vreme poletno, kar je tudi pospešilo in povzdignilo prireditel samo. Razstave so posetili med drugimi gospod minister Ivan Pucelj, gospod veliki župan dr. Baltič, g. šef Kmetijskega oddelka Sanein, g. kmet. svetnik Rohrman in drugi. Komisiji, kateri je načeloval dolgoletni neumorni predsednik Konjerejskega društva za ljubljansko oblast g. Franc Zupančič, g. konjeniški podpolkovnik Milan Zajc, g. Ivan Ažman in Franc Mol, g. J. Zemljič, g. Stanko Gostič, ki je bil pravzaprav duša prireditve.

Kot najlepši v prvi skupini (kobile z žrebci) a) toplokrvne, dobili so I. nagrado podporočnik Joakim Žitnik, II. nagrado graščina Fužine pri Ljubljani, razven tega so bile obdarovane z diplomami in nagradami še 4 toplokrvne kobile. V isti skupini b) mrzlokrvne kobile z žrebci se je priznalo I. darilo g. Alojziju Janžekoviču iz Sterjanec, II. darilo g. Antonu Hafnerju iz Žabnice. Razven tega se je priznalo v tej skupini še 12 daril in 2 prigona raznim konjerejem. V drugi skupini (plemenske kobile brez žrebet) ste dobili I. darilo ameriška dirkačica gosp. Marka Makovca iz Lukavcev, drugo darilo angleška polnokrvna g. kapitana Radomira Stojanoviča iz Ljubljane. Razven tega je prejelo še 11 konjerejev nagrade.

V III. skupini (4letne žrebice) ste dobili ministerijalno diplomu in I. nagrado žrebica g. Jože Strojina iz Ostroga, II. darilo žrebica ge. Marije Lenarčič iz Bresta, razven tega se je priznalo v tej skupini še 7 nagrad.

V IV. skupini (5letne žrebice) I. nagrado in ministerijalno diplomu Marko Makovec, II. nagrado in diplomu Fran Brumen iz Gor. Krapj, poleg tega se je priznalo še 18 nagrad.

V V. skupini (2letne žrebice) so dobili priznanja: I. darilo g. Fran Torič iz Franjkovcev, II. darilo g. Franc Škerget iz Središča in 11 nagrad, med temi 2 z diplomami.

V VI. skupini (1letne žrebice) I. z diplomu g. Franu Petku iz Samošanev in II. g. Franu Golraju z Volkla na Gorenjskem. Poleg tega se je podelilo še 6 nagrad ostalim konjerejem.

V VII. skupini (žrebički) I. darilo in diplomu g. kapetanu Radu Stojanoviču z Ljubljane, II. in diplomu g. poročniku Kornelu Konjoviču iz Maribora. V tej skupini se je razdelilo še 7 nagrad.

V VIII. skupino (gospodarski konji) I. darilo in diplomu puk. Milosavu Antonijeviću iz Ljubljane, II. darilo Mihaelu Dimniku iz Jarš, III. darilo in diplomu g. podporočniku Božidarju Okornu iz Ljubljane in IV. Franu Sitarju iz Stožice.

Splošno pozornost so vzbujali žrebci drž. žrebčarne na Selu in državni žrebci v zasebni oskrbi.

Nagrad v denarju se je razdelilo skupno 12.010 Din.

Na splošno se lahko trdi, da so bili konji iz ljubljanskega okraja

pripoznani za prvovrstne, v drugi vrsti iz šentjernejskega in kranjskega okraja, častno je bila zastopana tudi ljubljanska okolica.

***

Kmetijska razstava v Ljubljani.

Kmetijska razstava na ljubljanskem velesejmu je po splošni sodbi uspela v vsakem oziru in upravičila vse tiste nade, ki so se od ene in druge strani na njo stavile. Številni obiski je pokazal, da se naši kmetijski krogi dobro zavedajo svojih nalog, sodelujoči strokovnjaki so pa tudi želi za svoj nesebični trud in za svoja prizadevanja mnogo priznanja od strani raznih obiskovalcev. Da je prišla ta razstava, ki je prva večja prireditel te vrste v deželi, do tega uspeha, zahvaliti se je po eni strani velesejski upravi, ki nudi s svojimi lepimi prostori najugodnejšo priliko za take prireditve, po drugi strani pa izdatni moralni in gmojni podpora Kmetijske družbe, ki je storila vse, da se je razstava tako častno izvršila in ki je prevzela tudi vodstvo za ureditev strokovno poučnega oddelka.

V tem prvem oddelku kmetijske razstave so se udeležile razstave razne korporacije in zavodi, kakor vrtnarsko društvo, čebelarstvo društvo, Drž. kontrolna in poskusna stanica, Urad za agrarne operacije, Semenogojška postaja v Beltincih, Kmetijska šola na Grmu, v Mariboru in v Št. Juriju, Gospodinska šola v Marjanišču, Podkovska šola na Selu, Tivornica dušika v Rušah, Agrikulturno - kemični urad v Zagrebu, okrajna ekonomia Kafol in Sustič, E. Osiander v Guštanju i. dr. Vsa ta razstava je bila v paviljonu »E« smotreno prirejena in razvrščena po glavnih gospodarskih panogah. Na levi strani od vhoda je bila poučna razstava iz poljedelstva, travništva, pašništva, živinoreje, planinarstva in podkovstva, na desni pa iz vinarstva, sadjarstva in čebelarstva. V ozadju na levo je bila razstava za agrarne operacije in melioracije, na desno pa razstava šolskih objektov v Mariboru in v Št. Juriju. Po sredi paviljona je bila v prednji polovici razstava za semensko kontrolo in za preiskovanje mleka, v zadnji polovici pa za kmetijsko književnost. Slika, ki jo je nudila vsa ta razstava, je napravila na obiskovalce najugodnejši utis.

Razstavni predmeti (slike, tabele, modeli, preparati itd.) so se pečali s časovno najbolj važnimi predmeti in vprašanji iz ene in druge stroke, kakor iz gnojenja in obdelovanja zemlje, iz varstva proti rastlinskim boleznim in škodljivcem, iz sredstev za pospeševanje zemljine rodovitnosti, iz sestave dobre in slabe travniške ruše, iz živinoreje, iz novodobnega vinogradništva in boja proti trtnim boleznim, iz sadnega sortimenta za razne kraje, iz sredstev za pospeševanje sadjarstva, čebelarstva itd. itd. Vsak se je lahko na lastne oči poučil, kaj mu je treba storiti, da si pomaga do boljših uspehov. Prav

zanimive in poučne so bile slike planinskih zgradb in drugih melioracij, ki jih je dosedaj izvršil urad za agrarne operacije. Zelo poučno so bili tudi skrbno prirejeni predmeti, ki jih je razstavilo ravnateljstvo poskusne in kontrolne stanice v Ljubljani za pregledovanje semen, preiskovanje mleka in za vzgojo samočistih kultur vinskih glivic. Opozoriti je tudi na lepo razstavo sadnega drevja, ki ga je razstavila drevesnica Kmetijske družbe in na sadne divjake Vinčanskega Škrleca.

Kakor strokovno-poučni oddelki, tako so bili tudi drugi deli kmetijske razstave na višku današnjega časa. Odlikovala se je mlekarska razstava z finimi proizvodi sira in masla in z raznimi mlekarskimi stroji in pripomočki. Imeli smo priliko pokušati izvrstne izdelke bohinjskega sirarstva in pregledati vso moderno opremo, ki je danes potrebna za mlekarske obrate. Kakor so se naši planinski kraji odlikovali s svojim sirarstvom, tako so se pa tudi naši vinski kraji odlikovali s svojimi prvovrstnimi pridelki naših najboljših buteljskih vin, kar jih premore naša dežela.

Podrobnejše o tem bo treba še popisati. Za danes omenjamo samo to, da je bila to prva večja mlekarska razstava in vredna sovrstnica vinske razstave. Obe razstavi sta našli popolno priznanje, ki se je pojavljalo tudi v želji, naj bi dali obe potrebno pobudo za nadaljnje take prireditve.

Med mlekarsko in vinsko razstavo je bila razstava vinskih strojev, katere so se udeležile razne domače tvrdke z domačimi in tujimi proizvodi. V tem oddelku so razstavile: Kmetijska družba, Gospodarska zveza, Stupica, Schneider & Verovšek, Ahačič, Tataj, Hočevar itd. Slednjič je opozoriti tudi na tvrdke, ki so se priključile Kmetijski razstavi, kakor Brezalkoholna Produkcija, »Fructus« in »Chemotechna«, ki so pokazale hvalevredne plodove dosedanjega dela.

***

Planšarstvo v Sloveniji.

Slovenija spada med alpske dežele z izrazitim planinskim kmetijstvom, ki mu je temelj planšarstvo.

Statistični podatki o slovenskem planšarstvu so zelo pomanjkljivi. Pred vojno je znašala površina planin:

V Kranjski deželi 13.642 ha.

V Štajerski deželi 139.004 ha.

V Koroški deželi 176.790 ha.

Dočim so planine bivše Kranjske dežele ostale do malega vse v Jugoslaviji, je nam pripadlo od Štajerskih planin le okroglo 34.000 ha in od Koroških le 6500 ha, tako da znaša površina slovenskih planin danes okroglo 54.000 ha. Po številu ima Slovenija okrog 300 planin. Planinska statistika, ki se je pričela zbirati leta 1923, daleko ni zaključena, še manj popolna. Pred vsem manjka večina zasebnih kmečkih planin, ki po obsegu sicer niso velike, vendar v svoji skupno-

Držite se stare navade

in uporabljajte še nadalje davno preizkušeni

Pravi Franckov kavni pridatek.

Ta pocenjuje kavo, jo krepča in ji daje dober okus.

Tudi k žitu spada neobhodno Pravi Franck.

si prerejajo precejšnje število živine. Omogočajo nam pa že ti podatki zanimive zaključke. Izmed statistično ugotovljenih 167 slovenskih planin ste po njih pravem značaju 102 skupni (zajedniški), a 55 je zasebnih planin v lasti pojedinca. Skupne planine prevladujejo v ljubljanski oblasti, dočim ima mariborska oblast skoro izključno samo planine v zasebni lasti posameznikov. Z ozirom na vrsto živine, ki se na njih pase, imamo v Sloveniji večina planine za jalo (plemenko) živino; izmed zgoraj označenih 167 planin je namreč nič manj nego 136 planin za jalo živino in le 31 kravjih planin z urejenim mlekarstvom oziroma sirarstvom. Slednje se nahajajo vse v ljubljanski oblasti (Bohinj). Isto dokazuje tudi število živine, ki se preživlja na teh 167 planinah. Leta 1925 se je namreč izpaslo: krav 3856, volov 1842, juncev in junic 3864, telet 1479, konj 612, ovac 7277, koza 1259 in prašičev 850. Množina sene, ki bi bila potrebna, da bi se prehranila vsa ta živina v hlevu, znaša 87.828 met. stotov, iz česar s vsak lahko sam izračuna vrednost planin za slovensko kmetijsko gospodarstvo.

Slovenske planine ležijo ponajveč v morski višini od 800 do 1800 metrov. Dogon živine se vrši večinoma v prvi polovici meseca junija, odgon pa sredi meseca septembra. Povprečna pašna doba traja 84 dni. Slovenske planine kažejo v gospodarske moziro še podpovprečno stanje v primeri s planinami po drugih alpskih deželah, vendar se tudi tu obrača gospodarstvo na bolje. Nekatere planine so urejene že docela po zapadnem vzorcu, kar tiče planinskih zgradb (hlevov, koč, sisarn) in drugih naprav (potom vodne preskrbe, gnojenja itd.). Največje zasluge so si priznalo v tem oziru stekla oblastva, (komisija — komisariji) za agrarne operacije, katerim je po veljavnih planinskih zakonih (za bivšo Kranjsko iz l. 1911, za Štajersko iz l. 1909 in za Koroško iz l. 1908) poverjena zaščita planin in pospeševanje planšarstva. V zadnjem času pa prihajajo planinski posestniki sami do prepričanja, da treba planinam posvečati primerno pozornost, oskrbo in žrtve, kakor drugim plodnim kulturam, ako hočejo, da obvarujejo svoje gospodarstvo pred občutno škodo, ali celo propadanjem. Melioracijsko delo na polju planšarstva so kazali na pokrajinski razstavi »Ljubljana v jeseni« izstavljeni načrti, slike in modeli. Tu smo videli predvsem podrobne načrte za moderne planinske gospodarske zgradbe, ki so se deloma že izvršili (kakor n. pr. veliko gospodarsko poslopje

na planini Pungrad nad Tržičem, vzorni hlev na planini Vodice, sirarna na Planini Pečana, hlevi in pastirske kočice po raznih planinah), deloma čakajo še izvršitve (tako na primer lepa zgradba dolinske sirarne za Dovje - Mojstrana v narodnem slogu). Izvršena dela in zgradbe nam kažejo tudi slike, izmed katerih je posebno zanimiva slika planinskega stana na Kovčah nad Tržičem, ki je bil prvi moderni planinski stan v Sloveniji, zgrajen leta 1908 po »Agrarnih operacijah«. Na drugi sliki smo videli letos dograjen hlev na Rečijski planini (na Pokluki), ki ima v gornjem nadstropju kuhinjo in stanovanjsko sobo za planšarsko osebje ter prostorno sobo za domače in tuje goste. Nov planinski stan želeške srenje na grajski planini (tudi na Pokluki), obstoječ iz hleva (takozvanega »tamarja«) in koč s hlevom smo videli na sosedni sliki. Nadaljne slike so nam kazale napol odprt hlev in zgradbo plaza na visoki planini Velo polje in lepo očiščeno rateško planino »Za jezerom« z vodovodom. Poleg teh večjih slik je bilo razstavljenih še več manjših s raznih planin. Modela sta predstavljala planinski hlev planinsko sirarno.

Žal, da radi nedostajanja sredstev ni bilo mogoče postaviti na razstavo še druge slike o novih planinskih zgradbah, ki tudi zaslužijo, da se pokažejo širšemu svetu in ki pričajo glasno, da naš planinski kmet dela in napreduje. Storila pa bo to najavljena knjiga o slovenskem planšarstvu: »Planšarstvo in kmetijstvo v slovenskih planinah.« Dr. Spiller-Muys.

Zapisnik,

sestavljen ob presojanju mlečnih izdelkov na Pokrajinski razstavi Ljubljanskega velesejma dne 3. septembra 1926 od 14. do 18. ure.

Prisotni kot člani presojevalne komisije: gg. Šarabon, Jelačin, Verbič in ga. Pibernikova, trgovci v Ljubljani ter državni mlekarški inštruktor Peve.

Razstavile so nastopne mlekarne nastopne izdelke in bile nastopno klasificirane:

1. Rateče, mlekarška zadruga, 3 hlebi emental sira, povpr. 18 točk: bronasta kolajna.
2. Ribno, mlekarška zadruga, 5 hlebov emental sira, povprečno 17 točk: priznanje.
3. Boh. Srednjavas, mlekarška zadruga, 6 hlebov emental sira, povpr. 10,5 točk.
4. Boh. Savica, sirarska družba, 3 hlebi emental sira, povpr. 13,1 točk.
5. Boh. Češnjica, sirarska družba, 8 hlebov emental sira, povpr. 14,2 točk: priznanje.
6. Vrhnika, mlekarška zadruga, 8 hlebi emental sira, povpr. 19,8 točk: bronasta kolajna.

7. Boh. Polje, sirarska družba, 3 hlebi emental sira, povpr. 15,05 točk: priznanje.
8. Radohovavas, mlekar. Šefman, 2 hleba emental sira, povpr. 11,6 točk.
9. Tančagora, mlekarška zadruga, 2 hleba emental sira, povpr. 11,3 točk.
10. Moravče, mlekarška hranilnica in posojilnica, 3 hlebi emental sira, povpr. 12,65 točk.
11. Ljubljana, Združene mlekarne d. d., 8 hlebov emental sira, povpr. 18,1 točk: bronasta kolajna.
12. Boh. Starafuzina, mlekarška zadruga, 10 hlebov emental sira, povpr. 14,9 točk: priznanje.
13. Hraše pri Lescach, mlekarška zadruga, 3 hlebi emental sira, povpr. 17,55 točk: priznanje.
14. Boh. Bistrica, Kmetijska gospodarska zadruga, 1 hleb emental sira, od 29. junija 1925, povpr. 21,2 točki: Srebrna kolajna.
- 14.a Boh. Bistrica, Kmetijska gospodarska zadruga, 3 hlebi emental sira, od 29. junija 1925, povpr. 16,8 točk: priznanje.
15. Boh. Bela, živinorejska zadruga, 1 hleb emental sira, povpr. 10,9 točk.
16. Visoko, mlekarška Ferjan, 1 hleb emental sira, povpr. 10,2 točki.
17. Boh. Koprivnik, mlekarška zadruga, 1 hleb emental sira, povpr. 7,8 točk.
18. Horjul, zadruga mlekarne, 4 hlebi emental sira, povpr. 15,7 točk: priznanje.
19. Bistrica - Mokronog, mlekarne Zidar, 3 hlebi, emental sira. Prepozno (po končanem presojanju došlo, zato ne klasificirano).
20. Boh. Nemškovi, sirarska družba, 3 hlebi emental sira. Prepozno (po končanem presojanju došlo, zato ne klasificirano).
21. Izlake, mlekarška zadruga, 3 hlebi emental sira. Prepozno (po končanem presojanju došlo, zato ne klasificirano).
22. Rateče, mlekarška zadruga, 3 hlebi ovčjega sira, povpr. 13,6 točk.
23. Blato - Piroč (Srbija), mlekar. N. St. Petrovič, 3 hlebi ovčjega sira. Prepozno došel, zato ne klasificiran.
24. Neukloster, graščina, 2 hlebčka trapist. sira, povpr. 10,2 točki.
25. Grm, Drž. kmetijska šola, 3 hlebčki trapist. sira, povpr. 11,3 točki.
26. Ljubljana, Združene mlekarne, 19 hlebčkov trapist. sira, povpr. 11,6 točk.
27. Neukloster, graščina, 1 zabojček ml. masla, povpr. 13,2 točki: bronasta kolajna.
28. Radomlje, mlekarška zadruga, 1 zabojček ml. masla, povpr. 15,2 točki: bronasta kolajna.
29. Boh. Bistrica, Kmetijska gospodarska zadruga, 1 zabojček planin. ml. masla, povpr. 10,5 točk: priznanje.
30. Kostanjevica, mlekarška zadruga, 1 zabojček ml. masla, povpr. 11,8 točk: priznanje.
31. Radohovavas, mlekarne Šefman, 1 zabojček ml. masla, povpr. 16,6 točk: srebrna kolajna.
32. Rova, mlekarška zadruga, 1 zabojček ml. masla, povpr. 16,5 točk: srebrna kolajna.
33. Tešanovci, mlekarne Pončič, 1 zabojček ml. masla, povpr. 14,6 točk: bronasta kolajna.
34. Ljubljana, Združene mlekarne, 1 zabojček ml. masla, povpr. 13,2 točk: bronasta kolajna.
35. Vrhnika, mlekarška zadruga, 1 zabojček siratk. masla, povpr. 10,1 točk: priznanje.
- 35.a Vrhnika, mlekarška zadruga, 1 zabojček ml. masla, povpr. 18,8 točk: bronasta kolajna.
36. Visoko, mlekarne Ferjan, 2x¼ kg siratk. masla, povpr. 7,9 točk.

37. St. Lovenc, mlekar. zadruga, 2x1 kg ml. masla, povpr. 13,0 točk: bronasta kolajna.
38. Bistrica Mokronog, mlekarne Zidar, 1 zabojček ml. masla. Prepozno došlo, zato neklasificirano.

Da se pripozna odlikovanje, se je zahtevalo:

- a) Pri sirih ementalnega tipa: Sa 25 točk. Zlata kolajna 24 točk, srebrna kolajna 21 točk, bronasta kolajna 18 točk, priznanje 14 točk.
- b) Pri sirih trapistovskega tipa: Sa 20 točk. Zlata kolajna 19 točk, srebrna kolajna 16 točk, bronasta kolajna 15 točk, priznanje 13 točk.
- c) Pri maslu (presnem mleku ali iz siratke): Sa 20 točk. Zlata kolajna 19 točk, srebrna kolajna 16 točk, bronasta kolajna 12 točk, priznanje 10 točk.

Kot vzorec za presojanje je služila pri a) tipičnost izvirnega ementalnega sira iz Švice in pri b) tipičnost izvirnega sira iz samostana reda Trapistov v Mariji Zvezda pri Banjaluki; pri maslu pa prosti kriterij trgovine.

Prečitano, potrjeno in podpisano od članov presojevalne komisije!

Anton Peve s. r.

Anton Verbič s. r.

A. Šarabon s. r.

Antonija Pibernik s. r.

Ivan Jelačin s. r.

***

Okrajna sadna razstava v Ptuj

se vrši meseca oktobra in sicer od 2. do 5. oktobra v Narodnem domu. — Sadni ogled je pokazal, da je dovolj lepega sadja in v večjih množinah, zlasti prevladuje po lepoti in velikosti letos pariški rambur ali kanadka, pa tudi druge sadne vrste, kakor lepi boskoop, bobovec, mošancelj so lepo uspele vkljub deževnemu vremenu. — Razstavilo se bode vse najlepše sadje vseh vrst, če tudi so se pri sadnem ogledu določile le samo štiri vrste: kakor Baumannova renet, kanadka, bobovec in lepi boskoop kot najboljše vrste za razširjenje, ker najbolj uspevajo in se najlažje prodajo. — Tudi štajerski mošancelj in damazonka (ledreršca) še pridejo v gotovih legah v poštev. V ptujskem okraju že hodi mnogo kupcev za sadjem ter plačujejo sedaj za kg 2 Din. — Celo iz Holandije so se zglasili kupci, ki hočejo kupiti več desetoro vagonov lepega sadja in povprašujejo ravno za prej navedenimi glavnimi vrstami. — Vsi sadjarji bodo lahko razstavili sadje, toda le v manjši množini. Vse pogoje za razstavo se dobi pri Sadjarski podružnici v Ptuj. Za razstavo je dovolilo ministrstvo polovično vožnjo po železnici.

Razstavo plemenske goveje ži-
ve je priredila novoustanovljena
belokranjska živinorejska zadruga
v nedeljo, dne 5. t. m. Na razstavo
je bilo prignanih 11 bikov, 55 krav
in 51 telic. Razstavo so kmetovalci
in drugi obiskali v obilnem števi-
lu. Ocenjevalna komisija je priso-
dila za najlepšo živino 80 nagrad in
sicer za bika 3 po 200 Din z diplo-
mo; 5 po 200 Din; 3 po 100 Din;
za krave 1 po 200 Din z diplomom;
15 po 200 Din; 18 po 100 Din; za
telice 10 po 200 Din; 25 po 100 Din.
Živina je bila prav lepa, siva in ru-
mene domače enobarvne in temno-
rjavne pasme. Tudi Belokranjska
kaže živo zanimanje za napredek
živinoreje.

Služba kmetijskega strokovnja-
ka. Kmetijska družba za Slovenijo
razpisuje službeno mesto kmetij-
skega strokovnjaka bodisi kot
strokovnega uradnika, bodisi kot
praktikanta. Prosilci z akademsko
naobrazbo in primerno kmetijsko
prakso imajo prednost. Nekoliko-
vane prošnje s potrebnimi dokazi-
li svoje usposobljenosti je vložiti
na glavni odbor Kmetijske družbe
do 15. oktobra t. l. Honorar, oziro-
ma plača se določi dogovorno. Na-
stop službe čimprej. — Kmetij-
ska družba za Slovenijo.

Živinska razstava Črnomlju. Be-
lokranjska živinorejska zadruga v
Črnomlju je priredila dne 5. sep-
tembra razstavo plemenske živine

v Črnomlju, ki je bila nad vse pri-
čakovanje dobro obiskana. Razstav-
ljenih je bilo 11 bikov, 39 krav, 61
telic in 1 merjasec. Odlikovali so
se posebno biki in krave. Posestni-
ki najlepše živine so dobili primer-
ne nagrade. Oziralo se je pri tem
le na živinorejce, ki gojijo monta-
fonsko ter enobarvno sivo, kakor
tudi domačo pozelesko pasmo pse-
nične barve, ker te pasme v Belo-
kranjski trajno najboljše uspevajo
in so zato najbolj prikladne. Raz-
deljenih je bilo 34 nagrad po 200
dinarjev in 45 nagrad po 100 Din,
torej skupaj 11.300 Din. Za novo-
ustanovljeno Belokranjsko živino-
rejsko zadrugo vlada med prebi-
valstvom precejšnje zanimanje in

je upati, da bo pristopilo k nji
veliko novih članov, kar bi omogo-
čilo, da bo mogla zadruga izvajati
v izdatni meri svoj plemeniti pro-
gram za povzdigo živinoreje v Belo-
kranjski.

Trgovinska pogajanja med Jug-
slavijo in Belgijo. Po poročilih
Beograda se razvijajo pogajanja
med našo in belgijsko delegacijo
v Bruslju za sklenitev trgovinskih
pogodb med obema državama z
povoljno in bo pogodba že v na-
krajšem času podpisana. Naša de-
legacija odpotuje potem v Pariž,
kjer se bo pogajala s francosko de-
legacijo za sklenitev definitivne
trgovinske pogodbe med Jugoslavijo
in Francijo.

Pri Češniku

Ljubljana, Lingarjeva ulica

je
najbolji
nakup

dobrega jesenskega in zim-
skega blaga za ženske in
moške obleke, za plašče ve-
lur, pliš, žamet. Zimske rute
ogrinjalke, pletene kocke, že-
nilaste, svilnate, žametaste
volnene rute in šerpe.
PERJEI za tühne in blazine.
Samo češko in angleško blago.

Najboljši
splitski **PORTLAND-CEMENT** SALONA
v papirnatih vrečah po 50 kg nudi po **Din 60.** — za 100 kg
EKONOM
Osrednja gospodarska zadruga Ljubljana, Kolodvorska ul. 7.

Najboljša in zato
najcenejše kupite
edino le pri

Josip Petelinc

pletanine, majce, volno,
žepne robce, kravate,
palice, nahrbtnike,
spodnje hlače, otroško
trikot perilo, kompletne
potrebščine za čevljarje,
krojače, sedlarje in
šivilje

v Ljubljani

ob vodi, blizu Prešer-
novega spomenika.
Na veliko in malo!

Prometni zavod za premog
v Ljubljani
prodaja premog

iz slovenskih premogovnikov
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih
cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor
tudi za industrijsko, podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks
vsake vrste in vsakega izvora ter priporočila češko-
slovaški in angleški koks za livarne in domačo
uporabo, kovaški premog, črni premog in bričke.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani,
Miklošičeva cesta šte. 15/II.

Blizu Prešernovega
spomenika za vodo.

Najboljša, najcenejša kolesa in šivalni stroji
so edino

Petelinčevi

znamke

GRITZNER, ADLER, PHÖNIX

za dom, obrt in industrijo. — Pouk brezplačen,
ugodni plačilni pogoji. — Tudi na obroke.
Večletna garancija.

JOSIP PETELINC
Ljubljana

Od dobrega
najboljše je
švicarski
pletalni stroj
'DUBIED'

Dobro in po brezkonkurenčni ceni

nabavite si vsa moška oblačila, osobito za šoloobvezne
edinole v detajlni trgovini konfekcijske tovarne

Fran Derenda & Cie.

Gradišče, nasproti dramskega gledališča.

Dežni plašč

iz močne angleške gumirane
tkanine Din 215.—, dvojno
350.—, impregniran covercoat
Din 500.—, fantovska pelerina Din
99.—, moška pelerina iz nepremoč-
ljivega tirolskega lodna Din 380.—,
usnjata suknja Din 950.—, fantovske
in moške obleke lastnega izdelka
prodaja najceneje in v najbolji
kakovosti industrijske konfekcije R.
STERMECKI, CELJE št. 63. Pišite
tako po ilustrirani cenik z več tisoč
predmeti. — Zelo znižana vožnja se na-
kupu primerno povrne.

Trgovci engro cene.

UMETNA GNOJILA

superfosfat, kalijeva sol, kajnit, thomasov
žlindra in prvovrstni Splitski Portland-cement
vedno v zalogi po najugodnejših cenah pri
osrednji gospodarski zadrugi

„EKONOM“ Ljubljana Kolodvorska
ulica šte. 7.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor, Kamnik, Slovenske Konjice, Novo
mesto, Ptuj, Rakek, Slovenjgradec, Prevalje.

Dunajska cesta št. 4 (v lastni stavbi).
Kapital in rezerve nad Din 20.000.000.—.
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavni: TRGOVSKA
Telefoni: 139, 146, 458